

Grå ekonomi inom byggbranschen

Anmälningförfarandet som bekämpningsåtgärd

Jenny Öster

Examensarbete för tradenomexamen

Utbildningsprogrammet för företagsekonomi

Vasa 2016

EXAMENSARBETE

Författare: Jenny Öster

Utbildningsprogram och ort: Företagsekonomi, Vasa

Inriktningalternativ: Ekonomiförvaltning

Handledare: Anna-Lena Berglund

Titel: *Grå ekonomi inom byggbranschen*

- *Anmälningförfarandet som bekämpningsåtgärd*

Datum 4.4.2016

Sidantal 57

Bilagor 3

Abstrakt

Byggbranschen är en av de branscher som rör sig mest inom den ekonomiska gråzonen. I försök att stävja den grå ekonomin infördes 1.7.2014 ett nytt anmälningförfarande inom byggbranschen. Syftet med detta lärdomsprov är att reda ut byggföretagens och Skatteförvaltningens åsikter kring anmälningförfarandet. Hur byggföretag upplever att verka inom byggbranschen är en annan fråga jag vill besvara. Slutligen vill jag ta reda på om Skatteförvaltningen anser att en tillräcklig kontroll uppnåtts inom byggbranschen i dagens läge.

I teoridelen behandlas begreppet grå ekonomi. Teorin inriktar sig på grå ekonomi inom byggbranschen. Hurudana bekämpningsåtgärder som tidigare vidtagits inom byggbranschen presenteras. Eftersom tyngdpunkten i detta arbete ligger på anmälningförfarandet presenteras teorin kring anmälningförfarandet utförligt med hjälp av exempel och figurer.

Undersökningen i detta lärdomsprov utförs genom kvalitativa intervjuer. Slutsatserna som kan dras är att anmälningförfarandet medfört ökad arbetsmängd och högre kostnader för byggföretagen. Byggföretagen upplever att det är tufft att verka inom byggbranschen i dagens läge när många nya bestämmelser införts de senaste åren. Anmälningförfarandet är den första bekämpningsåtgärden som möjliggör en övervakning i realtid på byggarbetsplatser, trots detta anser Skatteförvaltningen att en tillräckligt effektiv kontroll inte ännu uppnåtts inom byggbranschen.

Språk: svenska Nyckelord: anmälningförfarandet inom byggbranschen, grå ekonomi

---

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Jenny Öster

Koulutusohjelma ja paikkakunta: Liiketalous, Vaasa

Suuntautumisvaihtoehto: Taloushallinto

Ohjaaja: Anna-Lena Berglund

Nimike: *Harmaa talous rakennusalalla*

- *Tiedonantovelvollisuus valvontastrategiana*

Päivämäärä 4.4.2016

Sivumäärä 57

Liitteet 3

Tiivistelmä

Rakennusala on ala, jossa tehdään paljon työtä harmaan talouden rajamailla. Tätä on pyritty rajoittamaan ja tukahduttamaan uudella tiedonantovelvollisuudella, joka astui voimaan 1.7.2014. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää rakennusyritysten ja Verohallinnon mielipiteitä tiedonantovelvollisuudesta. Miten rakennusalan yrittäjät kokevat työn alallaan? Toinen kysymys mihin pyrin vastaamaan on, kokeeko Verohallinto pystyvänsä valvomaan rakennusalan toimintaa.

Työn teoriaosuudessa selvennetään harmaan talouden käsitettä. Teoriaosuudessa käydään myös läpi harmaan talouden esiintymistä rakennusalalla ja minkälaisia valvontakäytäntöjä on aiemmin ollut käytössä. Painopiste tässä opinnäytetyössä on tiedonanto rakennusalalla, tämän takia teoriaosuudessa käyn läpi tätä käytäntöä yksityiskohtaisesti esimerkkien ja kuvioiden avulla.

Tutkimus opinnäytetyössä suoritetaan kvalitatiivisilla haastatteluilla. Loppupäätelmät, mitkä voi tehdä ovat, että tiedonanto on lisännyt työmäärää ja korottanut kustannukset rakennusalan yrittäjille. Rakennusala kokee vaikeuksia toiminnassaan lisättyjen säädösten takia. Tiedonanto on ensimmäinen strategia, joka mahdollistaa reaaliaikaista valvontaa rakennustyömailla. Tästä riippumatta Verohallinto kokee, että riittävän tehokasta valvontaa ei ole vielä saavutettu.

Kieli: ruotsi

Avainsanat: rakennusalan tiedonantovelvollisuus, harmaa talous

---

BACHELOR'S THESIS

Author: Jenny Öster

Degree Programme: Business Administration, Vaasa

Specialization: Financial Administration

Supervisors: Anna-Lena Berglund

Title: *Gray Economy Within the Construction Industry*

- *Reporting Procedure as a Control Measure*

Date 4.4.2016

Number of pages 57

Appendices 3

Abstract

Construction industry is one of the industries with the highest amount of work in an economical gray area. An attempt to combat this gray area was conducted in 1.7.2014, by the implementation of a new reporting procedure in the construction industry. The purpose of this thesis is to examine construction companies' and the Tax Administration's opinions regarding the reporting procedure. Another question I seek to answer is how construction companies perceive the situation in their line of work. Finally, I want to find out if the Tax Administration considers that an adequate control has been established within the construction industry.

In the theoretical part, the term gray economy will be explained. The theory targets informal areas within the construction industry. The control measures that have been taken into use will be reviewed. Since the main point in this work focuses on reporting procedures in the construction industry, the theory will be explained thoroughly with examples and figures.

A study with qualitative interviews was also conducted for this thesis. The conclusions implicate that the new reporting procedures have caused an increased workload and higher costs for the construction companies. The companies are experiencing hard times, since so many new conditions have been introduced within the last years. The reporting procedure is the first control measure that enables real-time surveillance at construction sites. However, the Tax Administration does not consider this to be a fully sufficient control measure in the construction industry.

Language: Swedish

Key words: reporting procedure within the construction industry,

gray economy

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Syfte	1
1.2 Problemformulering	1
1.3 Definition av begrepp.....	2
2 Begreppet grå ekonomi	4
2.1 Omfattning och utbredning	4
2.2 Bekämpning	5
2.3 Enheten för utredning av grå ekonomi	6
3 Grå ekonomi inom byggbranschen	7
3.1 Raksa-projektet	8
3.2 Bekämpningsåtgärder.....	9
3.2.1 Beställaransvar	9
3.2.2 Skattnummer och skattnummerregister	11
3.2.3 Omvänd momsskyldighet inom byggbranschen	13
4 Anmälningförfarandet inom byggbranschen	17
4.1 Uppgifter om entreprenader	17
4.1.1 Vem skyldig att lämna uppgifter?	17
4.1.2 För vilka arbeten?.....	18
4.1.3 Avgränsningar	18
4.1.4 Entreprenaduppgifter vid entreprenadkedja	21
4.1.5 Entreprenadanmälan via Suomi.fi	22
4.2 Uppgifter om arbetstagare.....	30
4.2.1 Vem skyldig att lämna uppgifter?	31
4.2.2 För vilka arbeten?.....	31
4.2.3 Avgränsningar	32
4.2.4 Arbetstagaruppgifter på gemensam byggarbetsplats.....	33
4.2.5 Arbetstagaranmälan via Suomi.fi	34
4.3 Inlämnande av uppgifter.....	42
4.4 Förteckning över de som arbetar på en gemensam byggarbetsplats	43
4.5 Privatperson som byggherre.....	44
4.5.1 För vilka arbeten?.....	44

4.5.2 Intyg från Skatteförvaltningen.....	44
4.5.3 Uppgifter som anmäls	45
5 Undersökning	46
5.1 Intervjuer med byggföretagen	46
5.2 Intervju med Skatteförvaltningen.....	49
5.3 Analys av intervjusvaren.....	50
6 Slutdiskussion	53
Källförteckning	54

Bilaga 1 Faktura med omvänd momsskyldighet

Bilaga 2 Intervjufrågor byggföretag

Bilaga 3 Intervjufrågor Skatteförvaltningen

1 Inledning

I nuläget befinner sig Finland i en svår ekonomisk situation. Diskussioner om hur vi skall få Finlands ekonomi på fötter igen råder från flera håll. Vad som ytterligare påverkar Finlands ekonomi negativt är den grå ekonomin. Grå ekonomi förorsakar samhället betydande förluster i form av uteblivna skatter och avgifter. Grå ekonomi resulterar dessutom i att konkurrensen på marknaden förvrängs. Myndigheterna och regeringen har länge strävat efter att minimera och bekämpa den grå ekonomin. Vad som försvårar bekämpningen av grå ekonomi är att medborgarna i viss mån börjat acceptera handlingar som klassas som grå ekonomi. Orsaken till detta kan vara att en stor del inte är medvetna om alla de negativa konsekvenser som grå ekonomi förorsakar.

Grå ekonomi förekommer som mest i arbetskraftsintensiva branscher där andelen utländsk arbetskraft är stor. En av dessa branscher är byggbranschen. Inom byggbranschen har nya lagar stiftats och nya övervakningsmetoder tagits fram i försök att stävja den grå ekonomin. Den mest aktuella åtgärden som vidtagits är anmälningförfarandet inom byggbranschen. Tyngdpunkten i detta lärdomsprov kommer därför att ligga på anmälningförfarandet inom byggbranschen.

1.1 Syfte

Syftet med detta lärdomsprov är att redogöra över begreppet grå ekonomi. Lärdomsprovet inriktar sig på grå ekonomi inom byggbranschen. Hurdana bekämpningsåtgärder som vidtagits de senaste åren för att bekämpa den grå ekonomin inom byggbranschen presenteras. I detta lärdomsprov behandlas främst teorin kring anmälningförfarandet inom byggbranschen.

1.2 Problemformulering

I detta lärdomsprov kommer jag att klarlägga vem som berörs av anmälningförfarandet, vilka arbeten som omfattas av anmälningförfarandet, vilka uppgifter som anmäls, hur uppgifterna kan inlämnas samt när anmälningarna inlämnas. Jag kommer dessutom att ta reda på byggföretagens och Skatteförvaltningens åsikter kring anmälningförfarandet. Jag vill också reda ut hur det är att verka som byggföretag inom byggbranschen när så många åtgärder vidtagits för att stävja den grå ekonomin inom branschen.

Utöver detta vill jag även få svar på följande frågor:

- Vilka konsekvenser har anmälningsförfarandet medfört för byggföretagen?
- Är anmälningsförfarandet enligt Skatteförvaltningens och byggföretagens åsikter ett bra sätt att bekämpa grå ekonomi?
- Har anmälningsförfarandet enligt Skatteförvaltningens och byggföretagens åsikter medfört någon nytta för den inhemska byggbranschen?
- Vad var Skatteförvaltningens målsättning när anmälningsförfarandet infördes? Har Skatteförvaltningen hittills nått sin målsättning?
- Anser Skatteförvaltningen att en tillräckligt effektiv kontroll uppnåtts inom byggbranschen i dagens läge?

1.3 Definition av begrepp

För den som saknar erfarenhet av byggbranschen kan byggnadsterminologin verka förbryllande. För att förenkla texten definieras i detta kapitel begrepp som är återkommande i detta lärdomsprov och som inte förklaras närmare i texten. Följande begrepp tas upp i detta kapitel: byggnadsentreprenad, huvudentreprenad, sidoentreprenad, underentreprenad, gemensam byggarbetsplats, byggherre, den huvudsakliga genomföraren av ett byggprojekt, huvudentreprenör och underentreprenör.

En *byggnadsentreprenad* är ett avtal mellan en beställare som vill låta bygga ett byggnadsobjekt och en entreprenör som utför byggarbetet mot avtalat vederlag.

En *huvudentreprenad* kännetecknas av att arbetets beställare sluter avtal med en enda entreprenör. Entreprenören kan i sin tur sluta underentreprenörsavtal, men dessa underentreprenörer står inte i avtalsförhållande till den ursprungliga beställaren.

En *sidoentreprenad* är en entreprenad som beställts av byggherren men som inte ingår i huvudentreprenaden.

En *underentreprenad* är en separat helhet som avskiljs från huvudentreprenaden. Huvudentreprenören fungerar som beställare av underentreprenaden och sluter avtal med underentreprenören. (Skatteförvaltningen, 2014c).

Med *gemensam byggarbetsplats* avses enligt 1 kap. 2 § 1 punkten i statsrådets förordning om säkerheten vid byggarbeten (205/2009) en sådan arbetsplats där byggarbete utförs och där flera än en arbetsgivare eller egenföretagare är verksamma samtidigt eller efter varandra.

Byggherren är den person eller organisation som beställer byggnadsarbetet och mottar det slutgiltiga arbetsresultatet. Byggherren sluter avtal med huvudentreprenören och sidoentreprenören, inte med underentreprenören. (Skatteförvaltningen, 2014c).

Den som i huvudsak genomför byggprojektet definieras enligt 1 kap. 2 § 4 punkten i statsrådets förordning om säkerheten vid byggarbeten (205/2009) såsom ”*en av byggherren utsedd huvudentreprenör eller en arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten eller, om sådan inte finns, byggherren själv*”.

Huvudentreprenören är en entreprenör som står i avtalsförhållande till byggherren. Huvudentreprenören ansvarar över ledningen av byggarbetsplatsen i den omfattning som nämns i avtalet mellan byggherren och huvudentreprenören.

Underentreprenören är en entreprenör som utför en separat underentreprenad som avtalats med huvudentreprenören. (Skatteförvaltningen, 2014c).

2 Begreppet grå ekonomi

I detta kapitel behandlas begreppet grå ekonomi. Här presenteras konsekvenser som den grå ekonomin förorsakar och områden där grå ekonomi förekommer som mest. Vilka aktörer som bekämpar grå ekonomi och hur grå ekonomi bekämpas behandlas också i detta kapitel.

Den grå ekonomin blir dyr för det finska samhället. I vardagen syns grå ekonomi ofta som utbetalning av svarta löner och bortlämnande av inkomster i deklarationen. Men begreppet grå ekonomi täcker egentligen ett bredare område, där försummelse av skatter och lagstadgade skyldigheter utgör en central roll. (Enheten för utredning av grå ekonomi, 2014a, s. 3–4). Enligt 2 § 2 punkten i lagen om enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) definieras grå ekonomi som:

”...verksamhet inom en organisation där vissa lagstadgade skyldigheter försummas i syfte att undvika skatter, lagstadgade pensionsförsäkrings-, olycksfallsförsäkrings- eller arbetslöshetsförsäkringsavgifter eller avgifter som tullen tar ut eller i syfte att få ogrundade återbetalningar”.

Det är inte bara samhället som lider på grund av uteblivna skatter och avgifter som den grå ekonomin orsakar. En annan konsekvens som grå ekonomi kan resultera i är att konkurrensen mellan ärliga och oärliga företag förvrängs. Dessutom förekommer ofta olaglig behandling av arbetstagare, vilket gör att den anställde kan gå miste om sina lagstadgade rättigheter som arbetstagare. Andra påföljder är att den allmänna skattemoralen försämras och att rättssystemet påverkas negativt. (Enheten för utredning av grå ekonomi, 2014a, s. 3–4).

2.1 Omfattning och utbredning

Grå ekonomi förekommer främst inom byggbranschen, hotell- och restaurangbranschen och inom transportbranschen. Kännetecknande för dessa branscher är att de alla är väldigt arbetskraftsintensiva. Utmärkande för dessa branscher är också att andelen utländsk arbetskraft är stor, vilket gör det svårt för myndigheterna att kontrollera om företagen verkligen följer sina lagstadgade skyldigheter. (Skatteförvaltningen, 2011).

År 2014 utförde Skatteförvaltningen en enkätundersökning om grå ekonomi. Undersökningen riktade sig till privat- och företagskunder. Respondenterna i företagen var personer inom företagsledningen med ansvar över skattefrågor. Svaren som framkom var att nästan en femtedel (18 %) känner till företag som säljer varor eller tjänster svart. En lika stor andel av företagskunderna var av den åsikten att svart handel med varor eller tjänster är vanligt eller rätt vanligt bland finländska företag. Nästan tre fjärdedelar (71 %) av företagskunderna ansåg att utnyttjande av svart arbetskraft är allmänt förekommande i vissa branscher. Den mest

betydande orsaken till grå ekonomi ansåg respondenterna vara kostnadsbesparingar. Andra orsaker var enligt enkäten en hård konkurrens mellan företag och en relativt låg risk att åka fast. Majoriteten av företagskunderna ansåg det vara svårt att acceptera att företag köper samt säljer varor och tjänster svart. (Enheten för utredning av grå ekonomi, 2014a s. 4).

Olika uppskattningar har gjorts för att ta reda på den grå ekonomins utbredning. Uppskattningarna försvåras dock av att stora delar av den grå ekonomin utgörs av dold brottslighet. Detta innebär att endast en bråkdel av den grå ekonomin kommer till myndigheternas kännedom. År 2010 publicerades resultatet av en undersökning som beställts av riksdagens revisionsutskott. Syftet med undersökningen var att uppskatta den grå ekonomins utbredning. Undersökningen baserade sig på grå ekonomi inom placeringsverksamhet, internationell varuhandel och inom de branscher som ofta förknippas med grå ekonomi, det vill säga byggbranschen, hotell- och restaurangbranschen samt transportbranschen. Resultatet, baserat på skatterevisionerna år 2008, visade att omfattningen av den grå ekonomin uppskattningsvis rör sig mellan 10–14 miljarder euro per år. Detta innebär att den grå ekonomin orsakar samhället ekonomiska förluster, i form av skatter och avgifter, på 4–6 miljarder euro årligen. (Skatteförvaltningen, 2011).

2.2 Bekämpning

När det gäller bekämpning av grå ekonomi har Skatteförvaltningen en betydande roll. De utför bland annat skatterevisioner, kampanjer och olika projekt. Deras uppgift är också att övervaka och ge handledning gällande beskattning. Samarbete med organisationer, branschförbund och övriga aktörer är viktigt för att försäkra sig om att skatterna och avgifterna flyter in som de ska. Bekämpningen av grå ekonomi har effektiviserats speciellt inom de branscher där grå ekonomi anses förekomma som mest. Olika åtgärder har vidtagits och nya övervakningsmetoder har tagits fram. Dessutom har ny lagstiftning stiftats för att åtgärda problemen inom branscherna.

För att främja bekämpningen av grå ekonomi grundades enheten för utredning av grå ekonomi vid Skatteförvaltningen den 1 januari 2011. Enhetens huvudsakliga uppgift är att sprida information om grå ekonomi och dess bekämpning. Närmare uppgifter om enheten för utredning av grå ekonomi tas upp i följande kapitel. Det är inte bara Skatteförvaltningen som arbetar med att bekämpa den grå ekonomin. Fastän största delen av försummelserna berör skatter och andra lagstadgade skyldigheter deltar även andra myndigheter i bekämpningen. Bekämpning av grå ekonomi har också länge legat i regeringens intresse. (Skatteförvaltningen).

När man bekämpar grå ekonomi i praktiken strävar man efter att förebygga och att minimera den ekonomiska nyttan för den som bedriver grå ekonomi. En aktör inom grå ekonomi

planlägger ofta sina gärningar noggrant. En av orsakerna till varför många väljer att utföra handlingar som klassas som grå ekonomi är att de själva tror att de kommer att erhålla betydande ekonomiska fördelar. Målet vid bekämpning av grå ekonomi är att påverka gärningsmannens beslut genom att minimera den ekonomiska nyttan av gärningarna, öka risken för att åka fast och att snabbt åtgärda de straffrättsliga och administrativa konsekvenserna av gärningarna. (Enheten för utredning av grå ekonomi, 2014a s. 12).

2.3 Enheten för utredning av grå ekonomi

1.1.2011 grundades enheten för utredning av grå ekonomi (utredningsenheten). Samtidigt trädde lagen om enheten för utredning av grå ekonomi i kraft. I lagen regleras utredningsenhetens verksamhet. Utredningsenhetens huvudsakliga uppgift, som stadgas i lagen, är att utarbeta och sprida information om grå ekonomi och dess bekämpning. Som komplement till uppgiften genomför utredningsenheten utredningar inom delområden som tangerar grå ekonomi. (Enheten för utredning av grå ekonomi, 2014b s. 5).

Utredningsenhetens andra lagstadgade uppgift är att framställa fullgöranderapporter på myndigheternas begäran. Enligt lagen om enheten för utredning av grå ekonomi skall en fullgöranderapport innehålla en redogörelse över en organisations eller en organisationsanknuten persons verksamhet och ekonomi. I rapporten ska också framkomma om organisationen eller personen fullgör sina skyldigheter som hänför sig till skatter, lagstadgade pensionsförsäkrings-, olycksfallsförsäkrings- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter och avgifter som tullen tar ut. Fullgöranderapporterna ger alltså myndigheter möjligheten att kontrollera om olika organisationer uppfyller de skyldigheter som anknyter till deras verksamhet. Under år 2014 arbetade utredningsenheten fram omkring 104 000 fullgöranderapporter på olika myndigheters begäran. (Lag om enheten för utredning av grå ekonomi 1207/2010 5 §; Enheten för utredning av grå ekonomi, 2014b s. 5).

3 Grå ekonomi inom byggbranschen

Detta kapitel inleds med en översikt av den grå ekonomin inom byggbranschen. Därefter presenteras några resultat av skatteövervakningsprojektet Raksa. Kapitlet avslutas med en presentation över vilka åtgärder som vidtagits de senaste åren i försök att stävja den grå ekonomin inom byggbranschen.

Byggbranschen är en av de branscher som rör sig mest inom den ekonomiska gråzonen. Byggbranschen omsätter en stor del av den finländska ekonomin, därför har man länge strävat efter att försöka minimera de konsekvenser som den grå ekonomin orsakar. En stor del av de ekonomiska förlusterna beror på försummelser av arbetsgivarförpliktelserna. De vanligaste försummelseerna gällande arbetsgivarprestationer är utbetalning av svarta löner och undanhållande av löner och lönebikostnader för skattemyndigheterna. Brister i arbetsgivarförpliktelserna resulterar dessutom i att ett tillräckligt arbetarskydd inte upprätthålls. (RP 58/2011 rd s. 8).

Under åren 2012–2013 blev skattenummer en obligatorisk uppgift på personkortet. Personkort krävs av de personer som arbetar på en gemensam byggarbetsplats. Bestämmelsen om skattenummer möjliggjorde att man lättare kunde uppskatta mängden utländsk arbetskraft. År 2012 uppskattades cirka 25 000 utländska byggarbetare arbeta i Finland. Ett år senare hade cirka 53 000 utländska byggarbetare ansökt om ett skattenummer. Antalet utländska byggarbetare var således mycket större än vad man tidigare uppskattat. (Fler utländska byggarbetare än trott, 2013). På grund av att andelen utländsk arbetskraft är stor inom byggbranschen är det svårt att övervaka utländska arbetsgivare och dess anställda. Det komplicerade i övervakningen är att reda ut hur den utländska arbetskraften skall beskattas, därför har skattekontrollen av utländsk arbetskraft länge varit bristfällig. Problemen i anknytning till övervakning av utländsk byggarbetskraft utgörs inte endast av förlorade skatteintäkter. Företag som försummar sina lagstadgade förpliktelser snedvrider även konkurrensen på den finska marknaden. (RP 58/2011 rd s. 8–9).

Ett annat kännetecken inom byggbranschen är en stor mängd underentreprenader. Långa underentreprenadkedjor gör att byggherrarna och huvudentreprenörerna inte alltid vet vem som arbetar i slutet på kedjan. Ofta sköts de lagstadgade skyldigheterna till en bestämd punkt i entreprenadkedjan, men mot slutet av kedjan är det vanligt att skyldigheterna försummas. Bristande kontroll i underleverantörskedjor har under en lång tid utgjort ett problem inom byggbranschen. (RP 58/2011 rd s. 8–9).

Något som länge varit svårt att reda ut är privatpersoners användning av svart arbetskraft vid byggande. Eftersom kontroller inte utförts vid byggande av bland annat egnahemshus och fritidshus har man länge anat att en stor del av den grå ekonomin inom byggbranschen döljer sig bakom dessa typer av byggande.

3.1 Raksa-projektet

Under åren 2008–2012 genomförde Skatteförvaltningen skatteövervakningsprojektet Raksa inom byggbranschen (Skatteförvaltningen, 2014a). Projektets målsättningar var att stävja den grå ekonomin, främja en sund konkurrens, effektivisera övervakningen av utländsk arbetskraft och att utvidga samarbetet mellan olika myndigheter. Ett annat mål var att förbättra skatteövervakningen inom byggbranschen, därför försökte man i samband med projektet skapa förutsättningar för att ta fram nya system som under byggnadsprocessen förenklar skatteövervakningen på byggarbetsplatser. (RP 58/2011 rd s. 9).

Raksa-projektet visade sig vara effektivt. Skattekontrollprojektet gav ett resultat som omvandlat i skatter översteg en summa på 200 miljoner euro. Under åren 2008–2012 slutfördes 3 525 skatterevisionsberättelser. Fall av grå ekonomi påträffades i nästan vart tredje granskningsobjekt. Nästan tio procent av de slutförda skatterevisionsberättelserna resulterade i polisanmälan. Grovt skattebedrägeri uppenbarade sig i 264 fall.

Kvitton med felaktigt innehåll, det vill säga kvittohandel, upptäcktes till ett sammanlagt värde av 112 miljoner euro. I de slutförda skatterevisionsberättelserna upptäcktes 4 857 arbetstagare som lämnats utanför bokföringen. Summan av svarta löner, där förskottsnehållningen försumrats, uppgick nästan till 220 miljoner euro. Förtäckt dividend hade utbetalats till ett värde av 92 miljoner euro. (Skatteförvaltningen, 2014a).

Under projektets gång gjordes flera kontrollbesök på byggarbetsplatser runt om i Finland. Skatteförvaltningen utförde kontrollbesöken tillsammans med Regionförvaltningsverkens arbetarskyddsinspektörer, Pensionsskyddscentralens inspektörer och med Polisen. Under kontrollbesöken samlades jämförelseuppgifter för skatteövervakningen in. Man kontrollerade också att registreringsuppgifterna och de andra offentliga uppgifterna för de företag som arbetade på byggarbetsplatserna var korrekta. Arbetarskyddsmyndigheternas uppgift var att granska om beställaransvarslagen följdes och om de utländska arbetstagarnas uppgifter var i ordning. Jämförelseuppgifterna som samlades in och kontrollbesöken som utfördes möjliggjorde en effektiv kontroll av företagen på byggplatserna. Projektet gjorde att man fick reda på om byggföretagen deklarerade och betalade sina skatter inom utsatt tid och till rätt belopp. (Skatteförvaltningen, 2012a).

3.2 Bekämpningsåtgärder

Den 19 januari 2012 antog statsrådet ett principbeslut om ett åtgärdsprogram för minskande av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet under åren 2012–2015. Programmet omfattade sammanlagt 22 projekt, varav flera berörde byggbranschen. Några av åtgärderna som vidtogs inom byggbranschen var en utvidgning av utredningsskyldigheten i beställaransvarslagen och en lagändring gällande skattenummer i arbetarskyddslagen. Man införde dessutom ett nytt anmälningsförfarande som innebär att uppgifter om arbetstagare och entreprenader på byggarbetsplatser skall inlämnas till Skatteförvaltningen månatligen. Anmälningsförfarandet berör även fysiska personer som fungerar som byggherrar. De huvudsakliga målen med åtgärdsprogrammet var att främja myndigheternas informationsutbyte sinsemellan, effektivisera myndigheternas övervakning samt att hjälpa företag att välja tillförlitliga samarbetspartners som sköter sina lagstadgade skyldigheter. (Finansministeriet, 2012).

En annan åtgärd som tidigare vidtagits är bestämmelsen om omvänd mervärdesskatteskuldighet (omvänd momsskyldighet) inom byggbranschen. Syftet med den omvända momsskyldigheten är att förebygga kringgående av skatt i underentreprenadkedjor. Det mest väsentliga gällande beställaransvar, skattenummer och omvänd momsskyldighet tas upp i underkapitlen. Eftersom tyngdpunkten i detta arbete ligger på anmälningsförfarandet som bekämpningsåtgärd inom byggbranschen kommer teorin kring anmälningsförfarandet tas upp i ett enskilt kapitel.

3.2.1 Beställaransvar

Lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitan av utomstående arbetskraft (1233/2006) (beställaransvarslagen) trädde i kraft år 2007 men har sedan dess utvidgats flera gånger. De senaste ändringarna började gälla 1.9.2015. Lagens syften är att främja lika konkurrens mellan företag och att förbättra iakttagandet av anställningsvillkor. Lagen skapar förutsättningar för beställaren att säkerställa att dess avtalsparter, vid avtal om hyrd arbetskraft och underleverans, fullgör sina lagstadgade förpliktelser. (Arbets- och näringsministeriet, 2015). Rent konkret innebär lagen att den som beställer ett arbete måste reda ut avtalspartens pålitlighet, det görs genom att beställaren skaffar de utredningar och intyg som nämns i lagen. Beställaransvarslagen gäller för alla branscher men den tillämpas väldigt ofta inom byggbranschen.

Enligt 3 § 1 punkten i beställaransvarslagen (1233/2006) avses med beställare en näringsidkare som är skyldig att göra en grundanmälan om inledande av näringsverksamhet enligt handelsregisterlagen (129/1979). Till dessa hör bland annat aktiebolag, bostadsaktiebolag, öppna bolag, kommanditbolag, andelslag, föreningar och stiftelser. Som

beställare betraktas också staten, kommuner, samkommuner, landskapet Åland, församlingar och övriga offentligrättsliga sammanslutningar.

Lagen tillämpas på beställare som i Finland anlitar hyrd arbetskraft. Lagen tillämpas också vid avtal om underleverans om underleverantörens arbetstagare arbetar på beställarens arbetsställen och om arbetstagarens arbetsuppgifter anknyter till sådana uppgifter som normalt utförs i beställarens verksamhet. Lagen gäller dessutom all sorts byggverksamhet. Vid byggverksamhet tillämpas lagen på beställare som är byggherrar och på alla dem i en avtalskedja som på en gemensam arbetsplats är beställare av en helhet som omfattar en arbetsprestation. (Beställansvarslag 1233/2006 2 §). Detta innebär med andra ord att lagen tillämpas för byggherrar som beställer ett byggarbete samt för beställare som på en gemensam byggarbetsplats beställer ett arbete som ingår i byggnadsentreprenaden.

Mindre avtal om underleverans och hyrd arbetskraft har lämnats utanför lagens tillämpningsområde. Lagen om beställansvar tillämpas inte om arbetet som utförs av uthyrda arbetstagare pågår högst 10 arbetsdagar utan avbrott. Lagen tillämpas inte heller om värdet av vederlaget i underleverantörsavtalet exklusive mervärdesskatt understiger 9 000 euro. (Beställansvarslag 1233/2006 4 §).

Innan ett avtal om hyrd arbetskraft eller underleverans ingås skall beställaren inhämta de uppgifter som uppräknas i lagen. Vissa uppgifter kan beställaren själv kontrollera via olika register. De uppgifter som beställaren inte har tillgång till är avtalsparten i sin tur skyldig att uppge. Om beställaren inhämtar uppgifterna efter att avtalet ingåtts anses utredningsskyldigheten försummat. För att ge en tillräckligt bra bild av företaget får uppgifterna inte vara äldre än tre månader. Uppgifterna som beställaren skall begära och spara i minst två år efter arbetet avslutats är:

- en utredning över om företaget är infört i förskottsuppbörsregistret, arbetsgivarregistret samt i registret över mervärdesskattskyldiga
- ett handelsregisterutdrag eller motsvarande uppgifter som erhålls från handelsregistret
- en utredning om att företaget inte har skatteskulder i det offentliga skatteskuldsregistret eller en av myndighet lämnad utredning om beloppet av skatteskuld
- ett intyg över tecknande av arbetstagares pensionsförsäkringar samt ett intyg över betalda pensionsförsäkringsavgifter
- en utredning om vilket kollektivavtal som tillämpas på arbetet eller en redogörelse över de centrala anställningsvillkoren
- en redogörelse över hur företagshälsovården ordnats
- ett intyg över tecknande av olycksfallsförsäkring i samband med byggverksamhet (Arbets- och näringsministeriet, 2015).

Om arbetstagarens arbetsgivare eller en part i ett underleverantörsavtal är ett utländskt företag ska företaget lämna uppgifter som motsvarar ovannämnda intyg och utredningar. Om en

utländsk avtalspart utstationerar arbetstagare i Finland är beställaren dessutom skyldig att innan arbetet inleds utreda hur den sociala tryggheten för arbetstagarna bestäms. Det finns dock några undantag från beställaransvarslagens tillämpningsområde. Vid byggverksamhet behöver inte utredningar begäras om beställaren kan lita på att avtalsparten fullgör sina lagstadgade skyldigheter. Detta gäller när avtalsparten är t.ex. staten, en kommun, en samkommun, landskapet Åland, en församling, Folkpensionsanstalten, Finlands Bank, ett publikt aktiebolag eller en annan offentlig aktör. Utredningarna som samlas in anses gälla i 12 månader. Detta innebär att ingen ny utredningsskyldighet fordras om beställaren ingår ett nytt avtal med samma avtalspart innan 12 månader förflutit från det att beställaren införskaffade utredningarna och intygen för första gången. (Arbets- och näringsministeriet, 2015).

Om utredningsskyldigheten försummas kan beställaren påföras en försummelseavgift. Försummelseavgift påförs om beställaren försummar sin utredningsskyldighet, om beställaren ingått ett avtal med en näringsidkare som meddelats näringsförbud eller om beställaren ingått ett avtal trots att denna måste ha förstått att den andra avtalsparten inte ämnade fullgöra sina lagstadgade förpliktelser. Den lägsta försummelseavgiften som kan påföras är 2 000 euro medan en förhöjd försummelseavgift kan uppgå till 65 000 euro. Försummelseavgiften betalas in till staten. (Arbets- och näringsministeriet, 2015).

Under åren 2007–2014 utfördes sammanlagt 4 408 inspektioner av beställaransvaret inom byggbranschen. I ungefär två tredjedelar av fallen påfördes en försummelseavgift. Under dessa år uppgick det totala beloppet av försummelseavgifter till över tre miljoner euro. Den mest betydande orsaken till försummelseavgift inom byggbranschen var bristfälligheter i lagstadgade betalningsförpliktelser, oftast beträffande skatter och pensionsförsäkringsskydd. (Arbetarskyddsförvaltningen, 2015).

3.2.2 Skattenummer och skattenummerregister

Ett synligt personkort har sedan tidigare varit obligatoriskt för personer som är verksamma på en gemensam byggarbetsplats. Från och med 1.9.2012 eller 1.3.2013, beroende på när bygget inleddes, blev skattenummer en obligatorisk uppgift på personkorten. Skattenumret på personkortet bör dessutom ha registrerats i Skatteförvaltningens offentliga skattenummerregister. (Skatteförvaltningen, 2014b). Skattenummerregistret för byggbranschen gör det möjligt att kontrollera om uppgifterna på personkorten stämmer överens med uppgifterna som införts i registret, man får således en bättre koll på de personer som arbetar på en gemensam byggarbetsplats. Skattenummerregistret möjliggör även övervakning av arbetstagarnas och arbetsgivarnas beskattningsrelaterade förpliktelser. (Lag om skattenummer och skattenummerregistret för byggbranschen 1231/2011 3 §).

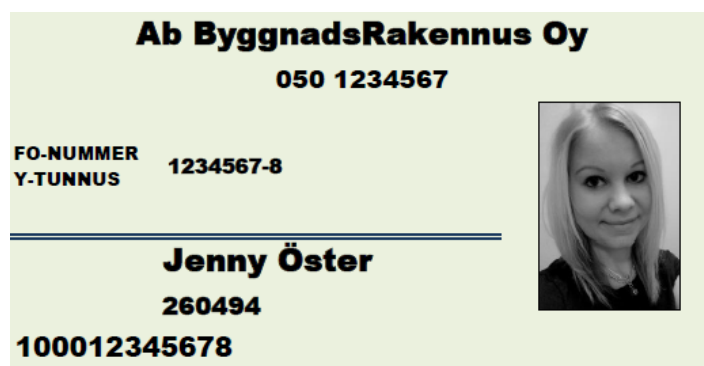
Alla personer som har förvärvsinkomster får ett skattenummer i samband med skattekortet eller förskottsdebetsedeln. Utländska arbetstagare kan tilldelas ett skattenummer vid ansökan av personbeteckning vid skattebyrå. Fastän en arbetstagare eller en yrkesutövare tilldelas ett skattenummer införs personen inte automatiskt i skattenummerregistret. Arbetsgivaren kan införa arbetstagaren i registret eller så kan personen själv begära om att bli införd i registret. (Skatteförvaltningen, 2014b). I skattenummerregistret antecknas förutom skattenumret personens namn och personbeteckning. (Lag om skattenummer och skattenummerregistret för byggbranschen 1231/2011 4 § 1 mom.).

Byggherren, huvudentreprenören eller den huvudsakliga genomföraren av ett byggprojekt ansvarar för att alla personer som arbetar på en gemensam byggarbetsplats har ett fotoförsett personkort. Alla arbetsgivare som verkar på byggarbetsplatsen ansvarar dessutom över detta i fråga om egna arbetstagare och egna avtalspartner, såsom hans underleverantörer. (Arbetarskyddslag 1199/2005 52 a §).

Uppgifterna som bör framkomma på personkortet är:

- personens namn
- ett foto av personen
- arbetsgivarens namn eller en notering om att personen är egenföretagare
- personens skattenummer, som införts i det offentliga skattenummerregistret (Arbetarskyddslag 738/2002 6 kap. 52 a § 1 mom.).

Nedan ges ett exempel på hur ett personkort kan se ut. På personkortet framgår alla de uppgifter som enligt arbetarskyddslagen bör finnas på personkortet. Utöver de lagstadgade uppgifterna har företagets kontaktuppgifter och arbetstagarens födelsetid lagts till.

Figur 1. Exempel på personkort.

Före anmälningsförfarandet inom byggbranschen trädde i kraft blev det möjligt för byggföretag att beställa Valtti-kort till sina anställda. Valtti-kortet fungerar som alternativ till ett vanligt personkort. I ett Valtti-kortpaket ingår två olika kort, ett vanligt personkort samt ett

NFC-kort med streckkod. Valtti-korten har utformats specifikt för byggföretag och syftet med korten är att underlätta registreringen av byggarbetarna på byggarbetsplatserna. (Valtti-kort).

Enligt 6 kap. 52 a § 2 mom. i arbetarskyddslagen (738/2002) behöver inte en person som tillfälligt transporterar varor till arbetsplatsen ha ett personkort. Personkort krävs inte heller av personer som arbetar på en byggarbetsplats där en byggnad eller en del av en byggnad byggs eller repareras för eget bruk av en privatperson som fungerar som byggherre, det vill säga när en privatperson låter bygga t.ex. ett egnahemshus.

3.2.3 Omvänd momsskyldighet inom byggbranschen

1.4.2011 infördes bestämmelsen om omvänd momsskyldighet inom byggbranschen, med den ville man minska mervärdesskatteförlusten som uppstår på grund av opålitliga underentreprenörer. En annan målsättning med den omvända momsskyldigheten var att förbättra konkurrensen mellan ärliga och oärliga skattskyldiga inom byggbranschen. I mervärdesbeskattningen är i allmänhet säljaren av en vara eller tjänst skyldig att betala mervärdesskatt på försäljningen. Köparen kan i sin egen mervärdesbeskattning dra av denna mervärdesskatt om den köpta varan eller tjänsten berättigar till avdrag. Bestämmelsen om omvänd momsskyldighet gör att skattskyldigheten förflyttas, i stället för säljaren blir köparen skattskyldig. (RP 41/2010 rd s. 11–12, 16).

I underentreprenadkedjor förekommer ofta sådan skattesmitning där underentreprenören (säljaren) låter bli att betala mervärdesskatt fastän huvudentreprenören (köparen) i sin egen mervärdesbeskattning drar av den mervärdesskatt som underentreprenören fakturerar. Syftet med införandet av den omvända momsskyldighet är alltså att undvika denna skattesmitning som resulterar i att en del av mervärdesskatten inte blir betald till staten. Den ekonomiska nyttan med införandet av omvänd momsskyldighet uppskattades öka mervärdesskatteintäkterna med 80–120 miljoner euro. (RP 41/2010 rd s. 11–12, 16).

Omvänd momsskyldighet inom byggbranschen tillämpas i Finland när följande förutsättningar uppfylls:

1. Tjänsten utgörs av en byggtjänst eller av uthyrning av arbetskraft för byggtjänster.
2. Köparen är en näringsidkare som på annat sätt än tillfälligt säljer byggtjänster, hyr ut arbetskraft för byggtjänster eller säljer fastigheter som byggts för försäljning. Köparen kan också vara en mellanman, det vill säga en näringsidkare som säljer vidare byggtjänster till en ovan definierad näringsidkare. (Skatteförvaltningen, 2012b).

Figuren nedan beskriver i vilka fall omvänd momsskyldighet tillämpas. Omvänd momsskyldighet tillämpas alltid då en byggtjänst säljs till en köpare som säljer byggtjänster

kontinuerligt. Säljaren fakturerar då med moms 0 %. Om tjänsten inte utgörs av en byggtjänst eller om köparen inte säljer byggtjänster kontinuerligt fakturerar säljaren med moms 24 %.

Figur 2. När tillämpas omvänd momsskyldighet?

Förfarandet med omvänd momsskyldighet tillämpas inte när byggtjänster säljs till privatpersoner. Förfarandet tillämpas inte heller på ringa verksamhet. Det vill säga även om de ovannämnda förutsättningarna uppfylls tillämpas inte omvänd momsskyldighet om säljarens rörelse bedrivs i liten skala enligt 2 kap. 3 § 1 mom. i mervärdesskattelagen (1501/1993). Orsaken till detta är att en säljare som bedriver rörelse i liten skala inte är momsskyldig, såvida säljaren inte på egen begäran ansökt om att bli införd i registret över momsskyldiga.

Vid försäljning av byggtjänster till staten tillämpas inte omvänd momsskyldighet eftersom staten anses sälja byggtjänster endast tillfälligt. Statens affärsverk är dock skildas skattskyldiga, vilket innebär att omvänd momsskyldighet tillämpas vid försäljning till dessa om de säljer byggtjänster kontinuerligt. Kommunernas roll som köpare betraktas från fall till fall. Om en kommun eller samkommun kontinuerligt säljer byggtjänster ska omvänd momsskyldighet tillämpas på alla de byggtjänster som kommunen eller samkommunen köper. (Skatteförvaltningen, 2012b).

Byggtjänster definieras enligt 4 kap. 31 § 3 mom. i mervärdesskattelagen (1501/1993) som

1. byggnads- och reparationsarbeten på fastigheter samt överlåtelse av varor som installeras i samband med arbetet,

2. planering, övervakning samt motsvarande tjänster i samband med ovannämnda arbeten.

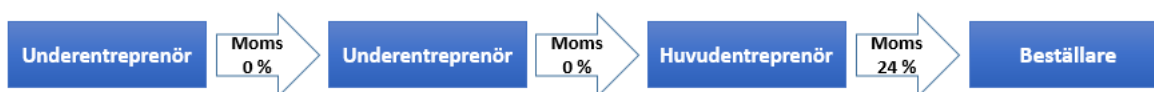
Omvänd momsskyldighet tillämpas dock ej på sådana planerings- och övervakningstjänster som nämns i den andra punkten. Enligt 4 kap. 28 § 1 mom. i mervärdesskattelagen (1501/1993) definieras begreppet fastighet, som omskrivs i första punkten, såsom ett jordområde, en byggnad och en bestående konstruktion eller någon del av dem. Byggtjänsterna som omvända momsskyldigheten tillämpas på är tjänster hänfödda till en fastighet gällande:

- mark- och grundarbeten
- byggnadsarbeten
- byggnadsinstallationer
- slutbehandling av en byggnad
- uthyrning av byggmaskiner, då dessa hyrs ut med förare
- byggnadsstädning
- uthyrning av arbetskraft för byggtjänster (Skatteförvaltningen, 2012b).

En mer specifik lista över vilka tjänster som omfattas av den omvända momsskyldigheten kan ses på www.vero.fi under *Omvänd momsskyldighet inom byggbranschen*. (Skatteförvaltningen, 2012b).

Den omvända momsskyldigheten tillämpas bara på försäljning av tjänster, inte på varuförsäljning. Om material ingår i en byggtjänst betraktas det som en helhet och som försäljning av en byggtjänst. Omvänd momsskyldighet tillämpas då på hela försäljningen, det vill säga både på själva arbetet och på materialet eller varorna som används i samband med arbetet. (Skatteförvaltningen, 2012b).

Vid underentreprenader innebär förfarandet med omvänd momsskyldighet att mervärdesskatten betalas av den som köper arbetsprestationen och inte av underentreprenören som säljer arbetsprestationen. Huvudentreprenören som betalar mervärdesskatten kan dra av den skatt han deklarerat om villkoren för avdragsrätt uppfylls. Huvudentreprenören fakturerar i sin tur beställaren med en faktura som innehåller mervärdesskatt. (RP 58/2011 rd s. 12–13). I långa entreprenadkedjor kan ibland företag samtidigt verka som entreprenörer och underentreprenörer. Då tillämpas omvänd momsskyldighet på alla försäljningar i entreprenadkedjan. Skatteplikten uppstår först när huvudentreprenören fakturerar beställaren, vilket tydliggörs i figur 3.

Figur 3. Entreprenadkedja med omvänd momsskyldighet.

Det är säljarens ansvar att reda ut om köparen uppfyller villkoren för omvänd momsskyldighet. Säljaren är dessutom ansvarig över faktureringen, fastän skyldigheten att betala mervärdesskatt tillfaller köparen. Säljaren bör komma ihåg att utöver de allmänna fakturakraven skall köparens mervärdesskattenummer och en uppgift om köparens skattskyldighet framgå på fakturan. Uppgiften kan till exempel bestå av en hänvisning till mervärdesskattelagens 8 c §. (RP 58/2011 rd s. 12–13). Ett exempel på en faktura med omvänd momsskyldighet har lagts till som bilaga.

4 Anmälningförfarandet inom byggbranschen

Förfarandet med skattenummer utgjorde det första steget av lagstiftningsåtgärder i regeringens program för bekämpning av grå ekonomi inom byggbranschen. Skattenummerförfarandet möjliggjorde inte en tillräckligt effektiv kontroll, därför infördes 1.7.2014 ett nytt anmälningförfarande inom byggbranschen. Uppgifterna som samlas in i och med anmälningförfarandet möjliggör en skattekontroll som sker så nära realtid som möjligt. Anmälningförfarandet bidrar således till att förhindra användningen av svart arbetskraft, minska skatteförlusterna orsakade av grå ekonomi och till viss mån förebygga att företag verkar inom den ekonomiska gråzonen. (RP 92/2012 rd s. 3).

Anmälningförfarandet berör tre separata skyldigheter som stadgas i kap. 3 15 b–d § i lagen om beskattningförfarande (1558/1995). Uppgifterna som skall inlämnas gäller arbetstagare och byggnadsentreprenader på byggarbetsplatser. Anmälningförfarandet berör även privatpersoner som fungerar som byggherrar vid byggande som kräver bygglov. Teorin kring anmälningförfarandet kommer att tas upp närmare i detta kapitel.

4.1 Uppgifter om entreprenader

Den första skyldigheten som anmälningförfarandet berör är beställarens skyldighet att anmäla entreprenaduppgifter. I detta kapitel beskrivs vem som är skyldig att lämna uppgifter, vilka arbeten skyldigheten berör och vilka uppgifter som skall lämnas. Ibland kan det uppstå problem när anmälningförfarandets tillämpningsområde skall bestämmas, därför har konkreta exempel från vero.fi tagits med för att förenkla teorin.

4.1.1 Vem skyldig att lämna uppgifter?

Enligt 3 kap. 15 c § 1 mom. i lagen om beskattningförfarande (1558/1995) är det beställare av byggtjänster som är skyldiga att lämna uppgifter om entreprenader till Skatteförvaltningen. Beställaren kan till exempel vara en byggherre, huvudentreprenör, underentreprenör eller sidoentreprenör som beställer ett byggarbete. Byggherren fungerar alltid som en beställare med skyldighet att lämna uppgifter. Uppgifterna som byggherren bör lämna gäller de entreprenader för vilka byggherren själv har slutit ett avtal. Varje beställare i en underleverantörskedja är för egen del ansvarig för lämnandet av uppgifter om sina underentreprenörer. Också staten, kommuner, landskapet Åland, församlingar, föreningar, stiftelser och andra offentlighetsjuridiska personer kan vara beställare av en byggnadsentreprenad. Bostadsaktiebolag och fastighetsaktiebolag är således också skyldiga att

anmäla uppgifter när de beställer byggarbeten. En fysisk person kan också fungera som beställare om byggandet anknyter till affärsverksamhet som personen bedriver, t.ex. om personen verkar som enskild näringsidkare och låter bygga nya lokaler för sitt företag. I de flesta fall utgörs beställaren av ett företag eller en annan privaträttslig juridisk person. (Skatteförvaltningen, 2014c).

4.1.2 För vilka arbeten?

Skyldigheten att anmäla uppgifter om entreprenader gäller enligt 3 kap. 15 c § 1 mom. i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995):

- byggtjänster som avses i kap. 4 31 § 3 mom. 1 punkten i mervärdesskattelagen (1501/1993), vilka definierats tidigare i detta lärdomsprov i samband med den omvända momsskyldigheten (se s. 14)
- uppförande och rivning av byggställningar
- hyrning av arbetskraft för ovannämnda ändamål

Utöver de ovannämnda tjänsterna utgör även underhåll och reparationer på en fastighet en del av anmälningsförfarandets tillämpningsområde. Till underhållsarbete räknas reparationsarbeten som upprätthåller t.ex. en byggnads eller en trafikförbindelses skick. Utrustning och anordningar som i allmänhet betjänar en fastighet, t.ex. hissar, alarmsystem och ventilationssystem, anses utgöra en del av fastigheten efter att de installerats. Därför räknas också reparation och service på ovannämnda anordningar som byggtjänster. (Skatteförvaltningen, 2014c).

4.1.3 Avgränsningar

Den första begränsningen berör arbeten som lämnats utanför anmälningsförfarandets tillämpningsområde. Uppgifter behöver inte lämnas för:

- Planering och övervakning i samband med byggtjänster. Om man kommit överens om att planeringen utgör en del av byggtjänsten i avtalet omfattas även planeringen av skyldigheten att lämna uppgifter.
- Varuhandel och andra tjänster än byggtjänster som anknyter till byggbranschen.
- Installation, underhåll och reparation av anordningar som betjänar särskild verksamhet på fastigheten, t.ex. produktionsverksamhet. Maskiner och anordningar som betjänar särskild verksamhet på fastigheten anses inte höra till fastigheten och därför räknas inte underhåll av dessa som byggtjänst enligt mervärdesskattelagen.

- Fastighetsskötsel och underhållsarbeten i samband med fastighetsskötsel såsom städning, snöplogning, underhåll av lokaler samt skötsel av uppvärmningssystem, ventilation och luftkonditionering.
- Beställning av arbete av en annan enhet inom samma organisation, förutsatt att enheterna har samma FO-nummer. (Skatteförvaltningen, 2014c).

Skatteförvaltningen har begränsat skyldigheten att lämna uppgifter för arbeten som är av mindre betydelse för skattekontrollen. Därför berör den andra avgränsningen värdet på entreprenadavtalets vederlag. Om värdet på avtalets vederlag är högst 15 000 euro utan mervärdesskatt behöver uppgifter inte lämnas. Om värdet på vederlaget är okänt och gränsen på 15 000 euro överskrids först under arbetets gång skall uppgifterna inlämnas från och med den månad gränsvärdet överskrids. Det kan vara värt att notera att uppgifterna inte behöver lämnas retroaktivt för tiden innan gränsvärdet överskreds. I exempel 1 förekommer ett fall där skyldigheten att anmäla uppgifter träder i kraft först några månader efter att arbetet inletts. Den månad det visar sig att entreprenadavtalet överstiger gränsvärdet börjar entreprenaduppgifter inlämnas. (Skatteförvaltningen, 2014c).

Exempel 1

Ett bostadsbolag kontaktar saneringsfirman S på grund av ett läckande tak. Saneringsfirmans uppskattning är att det kostar 10 000 € att reparera taket. Arbetet påbörjas i april och firman fakturerar 5 000 € i april. Under arbetets gång upptäcker man i juni att skadan är större än förväntat. På basis av en offert uppskattas kostnaderna nu stiga till 25 000 €. Firman fakturerar 3 000 € i juni. Bostadsbolaget bör anmäla de 3 000 € som fakturerats i juni, eftersom man vet att entreprenadbeloppet kommer att överstiga den undre gränsen. För april behöver inga uppgifter anmälas. (Skatteförvaltningen, 2014c).

Gränsvärdet för vederlaget räknas inte per byggarbetsplats utan per avtal. Uppgifter skall alltså inlämnas om entreprenadbeloppet i avtalet är över 15 000 euro även om värdet på entreprenaden på en enskild byggarbetsplats är mindre än 15 000 euro. Om det i ett och samma avtal ingår arbete som utförs på flera olika byggarbetsplatser anmäls som entreprenadens totala summa för varje byggarbetsplats andelen av det totala entreprenadbeloppet. I exempel 2 förekommer en situation där entreprenadbeloppen understiger gränsvärdet. Uppgifter om entreprenaden måste ändå inlämnas eftersom det totala entreprenadbeloppet i avtalet överstiger 15 000 euro. (Skatteförvaltningen, 2014c).

Exempel 2

X och Y sluter ett avtal om att Y ska utföra saneringsarbeten på tre fastigheter som X äger. Det totala entreprenadbeloppet i avtalet uppgår till 30 000 € och fördelas enligt följande: Saneringsarbete på byggplats A för 10 000 €, på byggplats B för 8 000 € och för byggplats C för 12 000 €.

Beloppen som Y fakturerat anmäler X separat för varje byggarbetsplats. Saneringsbolaget Y fakturerar arbeten för 3 000 € på byggarbetsplats A, 2 000 € på byggarbetsplats B och 5 000 € på byggarbetsplats C. För byggarbetsplats A anmäls 3 000 € som fakturerat belopp och 10 000 € som entreprenadbelopp. För byggarbetsplats B anmäls 2 000 € som fakturerat belopp och 8 000 € som entreprenadbelopp. För byggarbetsplats C anmäls 5 000 € som fakturerat belopp och 12 000 € som entreprenadbelopp. (Skatteförvaltningen, 2014c).

Vid beräkning av gränsvärdet ses varje beställning av en byggtjänst, för vilken ersättning fastställts separat, som ett avtal. Detta innebär med andra ord att varje särskild beställning ses som ett eget avtal även t.ex. vid underhållsarbeten som grundar sig på ett årsavtal. I exempel 3 tydliggörs detta. De olika reparationsåtgärderna bildar skilda avtal, som anmäls om gränsvärdet överskrids. (Skatteförvaltningen, 2014c).

Exempel 3

Fastighetsbolaget Z sluter ett årsavtal med bolaget X om reparationsarbeten i fastigheten. I årsavtalet har ett rampris bestämts för olika reparationsåtgärder, rampriset är oberoende av om alla möjliga fel och reparationer realiserar.

I februari uppstår en vattenskada i fastigheten. Bolaget X reparerar skadan för 19 000 € utan moms. I mars går en lastbrygga sönder. Bolaget X reparerar den för 13 000 € utan moms. I slutet av mars byter bolag X ut golvet i ett våtrum och arbetets värde uppgår till 17 000 € utan moms.

Vart och ett av arbetena som nämnts ovan behandlas som skilda avtal när gränsvärdet beräknas. Detta innebär att fastighetsbolag Z måste anmäla vattenskadan i mars (19 000 €) och utbytet av golvet i slutet på mars (17 000 €). (Skatteförvaltningen, 2014c).

Om arbetet som utförs baserar sig på flera på varandra följande avtal eller om avtalen endast har korta avbrott emellan betraktas dessa ändå som ett enda avtal då man beräknar gränsvärdet. Om det uppenbart är frågan om två separata beställningar av byggtjänster ses dessa som separata avtal och inte som en helhet. Normalt bildar varje beställning en egen helhet. Det är dock inte lagligt att avskilja avtalen på konstgjord väg i syfte att hålla sig under gränsvärdet.

Om man vid en beställning av en byggtjänst vet att man med stor sannolikhet kommer att göra flera på varandra följande beställningar till samma objekt av samma aktör betraktas i allmänhet beställningarna som en helhet. I exempel 4 förtydligas ett sådant fall där sammanhängande arbeten beställs efter varandra av samma företag. Om det under entreprenadens gång sluts avtal om arbeten som inte ingick i det ursprungliga avtalet men som anknyter till samma entreprenad räknas dessa arbeten till samma avtal. Detta tydliggörs i exempel 5 där det ursprungliga arbetet oväntat blir mer omfattande än det var tänkt från början. (Skatteförvaltningen, 2014c).

Exempel 4

Armeringsarbeten beställs för 8 000 € av byggfirma X. Efter detta beställs betonggjutningsarbeten av X för 6 000 € för samma arbete. Genast efter detta beställs utjämningsarbeten för golvet för 3 000 € av X. Avtalen anses bilda en helhet och måste därför anmälas till Skatteförvaltningen. (Skatteförvaltningen, 2014c).

Exempel 5

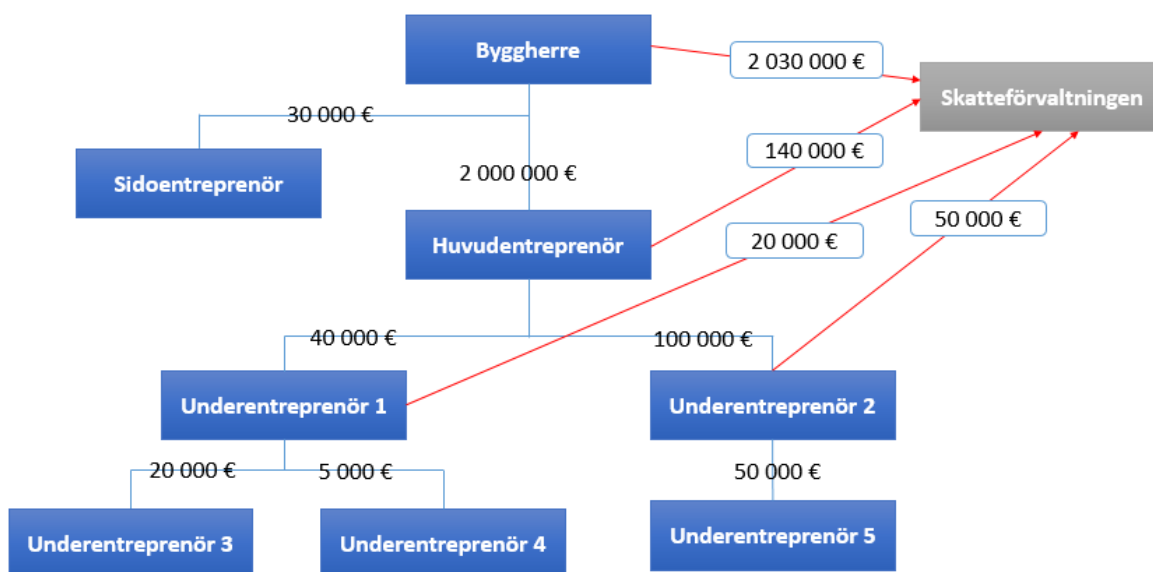
Ett avtal ingås med en entreprenör om reparation av ett vattenskadat golv. Golvets yta är 200 kvadratmeter. När arbetet fortskrider upptäcker man att vattenskadan är större än man tidigare antagit. Reparationsarbetet utvidgas och börjar nu gälla en golvyta på 500 kvadratmeter. Arbetena ingår i samma avtalshelhet. (Skatteförvaltningen, 2014c).

4.1.4 Entreprenaduppgifter vid entreprenadkedja

För att förtydliga vem som är skyldig att anmäla entreprenaduppgifter har en figur av en entreprenadkedja skapats. Entreprenaduppgifter måste anmälas om entreprenadbeloppet i avtalet överstiger 15 000 € exklusive mervärdesskatt. I figuren nedan anges alla belopp exklusive mervärdesskatt. Entreprenadavtalen som slutits gäller sådana byggtjänster som ingår i anmälningsförfarandets tillämpningsområde.

Byggherren har slutit entreprenadavtal med en huvudentreprenör och en sidoentreprenör. Entreprenadbeloppen uppgår till 2 000 000 € respektive 30 000 €. Huvudentreprenören har slutit underleverantörsavtal med underentreprenör 1 och 2. Entreprenadbeloppen uppgår till 40 000 € och 100 000 €. Underentreprenör 1 har i sin tur köpt byggtjänster av underentreprenör 3 för 20 000 € och av underentreprenör 4 för 5 000 €. Underentreprenör 2 har slutit avtal med underentreprenör 5 till ett belopp av 50 000 €.

De röda pilarna i figur 4 visar vem som är skyldig att anmäla entreprenaduppgifter till Skatteförvaltningen. På pilarna anges också vilket entreprenadbelopp som anmäls. Byggherren skall anmäla entreprenadbeloppet 2 030 000 € (2 000 000 € + 30 000 €). Huvudentreprenören redovisar entreprenadbeloppet 140 000 € (100 000 € + 40 000 €). Underentreprenör 2 gör en anmälan om 50 000 € och underentreprenör 1 redovisar 20 000 € till Skatteförvaltningen. Underentreprenör 1 behöver inte anmäla entreprenadavtalet på 5 000 € som denna slutit med underentreprenör 4 eftersom avtalet understiger gränsvärdet på 15 000 €.

Figur 4. Modifierad figur. Anmälan av entreprenaduppgifter. (Nya skyldigheter vid byggande).

4.1.5 Entreprenadanmälan via Suomi.fi

Entreprenaduppgifterna som lämnas är information om den uppgiftsskyldige. Med uppgiftsskyldige menas den som är skyldig att göra anmälan, det vill säga beställaren. Identifieringsuppgifter om de entreprenörer som för beställarens räkning utför byggtjänster, uppför eller river byggställningar eller hyr ut arbetskraft uppges i anmälan. Uppgifter om entreprenaden, byggarbetsplatsen och vederlag som beställaren betalat åt entreprenörerna lämnas också. (Lag om beskattningsförfarande 3 kap. 15 c § 1 mom.).

På Suomi.fi finns en e-tjänst där entreprenaduppgifter kan inlämnas. I tjänsten kan man antingen identifiera sig som privatkund eller som företags- eller sammanslutningskund. En privatperson kan logga in med personliga internetbankkoder eller med ett chipföretsett identitetskort. Företagskunder kan logga in med hjälp av Katso-koder. I e-tjänsten fylls uppgifterna i på en webblankett som sedan skickas till Skatteförvaltningen. (Suomi.fi). I nedanstående figurer visar jag hur webblanketten för entreprenaduppgifterna ser ut.

1. Typ och objekt

Anmälanstyp

Anmälanstyp är *

Grundanmälan

Korrigeringsanmälan (ersätter en tidigare skickad anmälan)

Raderingsanmälan (raderar en tidigare skickad anmälan)

Anmälningskod

Anmälanobjekt

Redovisningsår *

Redovisningsmånad *

Figur 5. Entreprenadanmälan, anmälanstyp och objekt. (Suomi.fi).

Det finns tre olika typer av anmälan. En grundanmälan görs för redovisningsmånadens första anmälan. Varje grundanmälan får automatiskt en anmälningskod som behövs om uppgifter senare skall ändras eller raderas. En korrigeringsanmälan görs när man vill ändra en tidigare anmälan medan en raderingsanmälan tar bort en tidigare gjord anmälan. Gällande anmälanobjekt anges redovisningsår och redovisningsmånad. Med redovisningsmånad menas den månad för vilken uppgifterna anmäls. (Skatteförvaltningen, 2015b).

2. Den uppgiftsskyldige

Den uppgiftsskyldiges uppgifter i

Den uppgiftsskyldiges beteckning är *

En finländsk beteckning
  En utländsk beteckning

Finländskt FO-nummer eller finländsk personbeteckning

Typ av utländsk beteckning Utländsk beteckning

Hemstat Namn på hemstat

Namn *

Uppgifter för den uppgiftsskyldiges kontaktperson i

Efternamn*	Förnamn*
<input style="width: 100%;" type="text"/>	<input style="width: 100%;" type="text"/>
Telefonnummer	E-postadress
<input style="width: 100%;" type="text"/>	<input style="width: 100%;" type="text"/>

Figur 6. Entreprenadanmälan, den uppgiftsskyldige. (Suomi.fi).

Om den uppgiftsskyldige anges namn, FO-nummer eller finländsk personbeteckning. Är den uppgiftsskyldige utländsk och saknar FO-nummer anges en motsvarande utländsk beteckning. Typ av utländsk beteckning, hemstat och adress i utlandet uppges ytterligare för utländska beställare. Information om den uppgiftsskyldiges kontaktperson anges också. Kontaktpersonens namn och antingen telefonnummer eller e-postadress är obligatoriska uppgifter. Kontaktpersonen bör vid behov kunna uppges närmare information om entreprenaden. (Skatteförvaltningen, 2015b).

3. Byggarbetsplatsen

Byggarbetsplatsens uppgifter i

Ett nummer som identifierar byggarbetsplatsen eller byggarbetsplatsens nummer är känt.*

Ja Nej

<p>Nummer som identifierar byggarbetsplatsen</p> <input style="width: 90%;" type="text"/>	<p>Byggarbetsplatsens nummer</p> <input style="width: 90%;" type="text"/>
<p>Byggarbetsplatsens gatuadress</p> <input style="width: 90%;" type="text"/>	<p>Byggarbetsplatsens läge</p> <input style="width: 90%;" type="text"/>
<p>Byggarbetsplatsens postnummer</p> <input style="width: 90%;" type="text"/>	<p>Byggarbetsplatsens postanstalt</p> <input style="width: 90%;" type="text"/>

Anmälan om Ingen verksamhet för byggarbetsplatsen i fråga i

Arbetet på byggarbetsplatsen pågår under redovisningsmånaden/faktureringen fortsätter eller arbetet på byggarbetsplatsen har avbrutits tillfälligt.*

Pågår eller faktureringen fortsätter Har avbrutits tillfälligt

Figur 7. Entreprenadanmälan, byggarbetsplatsen. (Suomi.fi).

I punkt 3 uppges information om byggarbetsplatsen. I första hand används byggarbetsplatsens identifikationsnummer eller byggarbetsplatsens nummer. Byggarbetsplatsens identifikationsnummer är ett nummer som en extern tjänsteleverantör skapar i sin tjänst. Byggarbetsplatsnummer är ett nummer som beställaren eller den huvudsakliga genomföraren hittar på. Finns varken identifikationsnummer eller byggarbetsplatsnummer anges byggarbetsplatsens adress eller en fritt formulerad text som beskriver byggarbetsplatsens läge. I det sista fältet fyller den uppgiftsskyldige i om arbetet på byggarbetsplatsen pågår under redovisningsmånaden eller om verksamheten avbrutits tillfälligt. Har arbetet på byggarbetsplatsen avslutats eller avbrutits tillfälligt behöver man inte fylla i uppgifter om entreprenören. (Skatteförvaltningen, 2015b).

4. Entreprenadgivare (den som köpt entreprenaden av dig)

Entreprenadgivarens uppgifter i

Namn

Entreprenadgivarens beteckning är
 En finländsk beteckning En utländsk beteckning

Finländskt FO-nummer eller finländsk personbeteckning

Typ av utländsk beteckning ▼

Hemstat ▼

Utländsk beteckning

Namn på hemstat

Figur 8. Entreprenadanmälan, entreprenadgivare. (Suomi.fi).

Uppgifterna gällande entreprenadgivare är frivilliga och behöver inte uppges i anmälan. Med entreprenadgivare menas den som beställt ett arbete av den uppgiftsskyldige. (Skatteförvaltningen, 2015b).

5. Entreprenörer

Obs! Du kan lägga till uppgifterna för flera entreprenörer och entreprenader en åt gången på blanketten nedan.

Efter att du har fyllt i en entreprenörs uppgifter ska du klicka på knappen **Lägg till raden** för att överföra uppgifterna till tabellen i blankettens nedre del. Efter det kan du ange en annan entreprenörs uppgifter på blanketten. Observera att du måste trycka på knappen Lägg till raden även om det finns bara en entreprenör.

Om du ändrar uppgifter i tabellen, aktivera (dubbeltklicka) den rad du vill ändra, ändra uppgifterna och klicka på knappen Ersätt vald rad.

Entreprenörens uppgifter i

Uppdragets art *

Entreprenad Uthyrning av arbetskraft Underhållsarbete av kontinuerlig karaktär

Namn *

Entreprenörens beteckning är *

En finländsk beteckning En utländsk beteckning

Finländskt FO-nummer eller finländsk personbeteckning

Typ av utländsk beteckning

Utländsk beteckning

Hemstat

Namn på hemstat

Figur 9. Entreprenadanmälan, entreprenörens uppgifter. (Suomi.fi).

Först anges uppdragets art som kan vara entreprenad, uthyrning av arbetskraft eller underhållsarbete av kontinuerlig karaktär. Om entreprenören, som beställaren beställt byggtjänster av, ges följande uppgifter: namn, finländsk beteckning eller FO-nummer. Har entreprenören varken finländsk personbeteckning eller FO-nummer anges en utländsk beteckning. Uppges en utländsk beteckning skall också hemstat och typ av utländsk beteckning anges för den utländska entreprenören. (Skatteförvaltningen, 2015b).

Entreprenörens adress i hemstaten

Ange gatuadress eller PB samt postnummer, postanstalt och landskod.

Gatuadress	PB	c/o-adress
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Postnummer *	Postanstalt *	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Landskod *		Landets namn
<input type="text" value=" < Välj >"/>		<input type="text"/>

Kontaktpersonens efternamn *	Kontaktpersonens förnamn *	Kontaktpersonens telefonnummer *
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Figur 10. Entreprenadanmälan, entreprenörens adress och kontaktperson. (Suomi.fi).

Adressuppgifter uppges för de som inte uppgett FO-nummer eller finländsk personbeteckning. Därefter anges uppgifter om entreprenörens kontaktperson. Namn och telefonnummer fylls i för kontaktpersonen. (Skatteförvaltningen, 2015b).

Anmälan om Ingen verksamhet för entreprenören i fråga

Entreprenören är verksam på byggarbetsplatsen under redovisningsperioden/entreprenören fakturerar för redovisningsmånaden eller entreprenaden har avbrutits tillfälligt.
*

Är verksam under redovisningsmånaden eller fakturerar för redovisningsmånaden

Har avbrutits tillfälligt

Figur 11. Entreprenadanmälan, verksamhet för entreprenören. (Suomi.fi).

Här fyller man i om entreprenören är verksam på byggarbetsplatsen under redovisningsperioden eller om arbetet avbrutits tillfälligt. (Skatteförvaltningen, 2015b).

Entreprenadens uppgifter

Omvänd momsskyldighet tillämpas på entreprenaden *

Ja (fakturan innehåller inte moms)

Nej (fakturan innehåller moms)

Anmäl i hela euro utan moms entreprenadens fakturerade eller betalda belopp och dessutom entreprenadens totalbelopp.

Fakturerat belopp €

Betalt belopp €

Förskottsbetalning €

Avtalsenligt totalt entreprenadbelopp * €

Startdatum (dd.mm.åååå) *

Slutdatum (dd.mm.åååå)

Figur 12. Entreprenadanmälan, entreprenadens uppgifter. (Suomi.fi).

I följande fält anges uppgifter om entreprenaden. Beställaren fyller först i om omvärd momsskyldighet tillämpas på entreprenaden eller ej. Därefter anges antingen det fakturerade beloppet eller det betalda beloppet. Dessutom anges det totala entreprenadbeloppet enligt entreprenadavtalet. Vid timdebitering eller vid årsavtal uppges en uppskattning över det totala entreprenadbeloppet. Har förskottsbetalningar betalats före entreprenaden inkluderas dessa i det totala entreprenadbeloppet. I första hand anges entreprenadens fakturerade belopp under redovisningsmånaden. Det fakturerade beloppet är beloppet som entreprenören fakturerat och inkluderar både varor och tjänster. Det betalda beloppet är summan som betalats under redovisningsmånaden som också inkluderar både varor och tjänster. Om förskottsbetalningar gjorts ingår de varken i det fakturerade eller i det betalda beloppet. Alla belopp som anmäls anges utan moms i hela euro. Slutligen anges entreprenadens start- och slutdatum. Om uppdragets art är underhållsarbete av kontinuerlig karaktär behöver inte slutdatum anges. (Skatteförvaltningen, 2015b).

Uppgift om när användandet av hyrd arbetskraft började enligt den som låter utföra hyrt arbete **i**

Datum när den första arbetstagaren började arbeta på den här byggarbetsplatsen (dd.mm.åååå)

Figur 13. Entreprenadanmälan, användande av hyrd arbetskraft. (Suomi.fi).

Om uthyrning av arbetskraft valts som uppdragets art måste den som hyr ut arbetstagarna ange det datum då den första hyrda arbetstagaren började arbeta på byggarbetsplatsen. (Skatteförvaltningen, 2015b).

#	Namn	Finländskt FO-nummer eller personbeteckning	Utländsk beteckning

Obs! Uppgifterna för alla entreprenörer som du anmält visas i inte tabellen men även dessa uppgifter förmedlas trots det till Skatteförvaltningen.

Du kan kontrollera de inmatade uppgifterna om entreprenören genom att aktivera (dubbelklicka på) raden. Då överförs uppgifterna till blanketten ovan.

Om du ändrar uppgifter i tabellen, aktivera (dubbelklicka) den rad du vill ändra, ändra uppgifterna och klicka på knappen Ersätt vald rad.

Förutom blankettens uppgifter förmedlas även avsändarens namn, personbeteckning eller FO-nummer som tjänsten får i samband med autentiseringen till Skatteförvaltningen.

Skicka - Skickar uppgifterna till Skatteförvaltningen. Blanketten sparas i Mina e-tjänster.

Spara - Mellansparar uppgifterna i Mina e-tjänster och du kan fortsätta fylla i blanketten senare. Uppgifterna förmedlas inte ännu till Skatteförvaltningen.

Avbryt - Tömmer blanketten och loggar ut användaren från blanketten.

Skriv ut - Du kan skriva ut blanketten innan du skickar in eller sparar den. En utskrift är inte ett bevis på att du har skickat blanketten till Skatteförvaltningen.

Figur 14. Entreprenadanmälan, lägg till entreprenör och skicka, spara eller avbryt. (Suomi.fi).

Ifall den uppgiftsskyldige använt sig av flera entreprenörer på samma byggarbetsplats kan flera entreprenörer läggas till på samma anmälan. Genom att klicka på lägg till raden kan man addera flera entreprenörer. När alla uppgifter fyllts i kan anmälan skickas till Skatteförvaltningen, sparas för senare komplettering eller avbrytas. Avbryts anmälan töms blanketten automatiskt. (Skatteförvaltningen, 2015b; Suomi.fi).

4.2 Uppgifter om arbetstagare

Den andra skyldigheten som anmälningsförfarandet berör är inlämning av arbetstagaruppgifter. Den huvudsakliga genomföraren av ett byggprojekt är skyldig att anmäla uppgifter om sina egna arbetstagare samt om övriga entreprenörers arbetstagare på en gemensam byggarbetsplats. Uppgifter om de som verkar som egenföretagare och hyrda arbetstagare skall också inlämnas. I detta kapitel har också konkreta exempel från vero.fi tagits med för att förenkla teorin.

4.2.1 Vem skyldig att lämna uppgifter?

Enligt 3 kap. 15 b § 1 mom. i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995) är den huvudsakliga genomföraren av ett byggprojekt skyldig att lämna uppgifter om arbetstagare. Om inte byggherren utsett en huvudsaklig genomförare av byggprojektet är det byggherren själv som ansvarar över att uppgifterna anmäls. Oftast är det huvudentreprenören som fungerar som huvudsaklig genomförare av ett byggprojekt.

Varje företag som verkar på en gemensam byggarbetsplats är skyldigt att ge uppgifter om sina egna arbetstagare till den huvudsakliga genomföraren av byggprojektet före arbetet inleds. Egenföretagare skall för sin egen del också lämna uppgifter till den huvudsakliga genomföraren. (Skatteförvaltningen, 2014c).

4.2.2 För vilka arbeten?

Arbetstagaruppgifterna som skall lämnas gäller personer som arbetar på en gemensam byggarbetsplats där byggarbete utförs. Byggarbete definieras enligt 1 kap. 1 § i statsrådets förordning om säkerheten vid byggarbeten (205/2009) såsom:

”... nybyggnad, reparationsbyggnad och underhåll av byggnader och andra konstruktioner ovan och under jord och i vatten samt på installationsarbeten, rivningsarbeten, jord- och vattenbyggnad och planering som gäller byggandet i anslutning till det. Dessutom tillämpas förordningen på projektering och planering av byggprojekt som gäller sådana arbeten.”.

Eftersom förordningens tillämpningsområde är väldigt omfattande kan byggarbete på en gemensam byggarbetsplats anses vara all verksamhet som anknyter till byggande. För närmare definition av byggarbete se *Skyldighet att lämna uppgifter vid byggande* på vero.fi. (Skatteförvaltningen, 2014c).

Skyldigheten att lämna arbetstagaruppgifter är inte beroende av mängden arbete som utförs på byggarbetsplatsen. Det avgörande är om byggarbetet utförs av minst två olika företag. När man bedömer om en gemensam byggarbetsplats bildas bör man ta i beaktande om det finns planer på att byggarbetet kommer att utföras av flera arbetsgivare. Om endast en arbetsgivare verkar på byggarbetsplatsen när verksamheten drar igång och de resterande arbetsgivarna anländer till byggarbetsplatsen vid ett senare arbetsskede börjar skyldigheten att lämna arbetstagaruppgifter gälla när den första arbetsgivaren inleder sitt arbete på byggarbetsplatsen. I detta fall måste uppgifter om arbetstagarna anmälas genast när arbetet inleds eftersom man redan då vet att en annan arbetsgivare kommer till byggarbetsplatsen vid ett senare skede. Ett sådant fall förtydligas i exempel 6. Om man har planerat att endast en arbetsgivare skall utföra arbeten på byggarbetsplatsen men flera arbetsgivare behövs under arbetets gång ändras

byggarbetsplatsen till en gemensam. Skyldigheten att lämna arbetstagaruppgifter börjar i det här fallet gälla först när byggarbetsplatsen blir gemensam. (Skatteförvaltningen, 2014c).

Exempel 6

Kommunen har egna arbetare som under två månader utför underhållsarbete på kommunens saneringsobjekt innan ett annat företag påbörjar sitt arbetsskede på byggarbetsplatsen. Redan då arbetet på saneringsobjektet påbörjas är man medveten om att ett annat företag kommer att komma till byggarbetsplatsen. Kommunen måste anmäla sina egna arbetstagare direkt när arbetet påbörjas eftersom byggarbetsplatsen är gemensam genast när arbetet inleds. (Skatteförvaltningen, 2014c).

Det kan vara bra att observera att skyldigheten att lämna arbetstagaruppgifter gäller alla personer som verkar på en gemensam byggarbetsplats även om personen i fråga inte deltar i själva byggarbetet. Detta innebär att uppgifter också måste lämnas för t.ex. städare, väktare, kontorsanställda och praktikanter som arbetar på den gemensamma byggarbetsplatsen. (Skatteförvaltningen, 2014c).

4.2.3 Avgränsningar

Skyldigheten att lämna arbetstagaruppgifter har vissa avgränsningar. Uppgifter om arbetstagare behöver inte lämnas för:

- Personer som transporterar varor till en byggarbetsplats, förutsatt att chauffören inte deltar i själva byggarbetet.
- Underhållsarbeten som anknyter till att hålla processer igång, såsom t.ex. underhåll av maskiner på industriproduktionsanläggningar.
- Myndigheter och besökare som inte enligt avtal arbetar på byggarbetsplatsen.
- Personer som inte kan avgränsas från byggarbetsplatsen. Om byggarbetsplatsen inte kan avgränsas från områdets övriga verksamhet med ett staket, lina eller en flagglina lämnas uppgifter endast om de som deltar i själva byggarbetet. Sådana situationer kan uppstå när byggarbete utförs t.ex. på en skola, i ett köpcentrum eller vid ett sjukhus. (Skatteförvaltningen, 2014c).

Skyldigheten att lämna arbetstagaruppgifter har också som entreprenaduppgifterna en undre gräns i euro. Arbetstagaruppgifter lämnas inte om projektets helhetsvärde på byggarbetsplatsnivå är högst 15 000 euro utan mervärdesskatt. När projektets helhetsvärde beräknas tar man endast de tjänster som byggherren beställer av utomstående aktörer i beaktande. Lönekostnader som hänför sig till byggherrens egen personal tas således inte med i beräkningen. Eftersom endast arbeten som beställts av utomstående företag tas med i

beräkningen av helhetsvärdet uppfylls inte skyldigheten att lämna arbetstagaruppgifter i exempel 7. (Skatteförvaltningen, 2014c).

Exempel 7

Under en månad utför kommunens egna arbetare underhållsarbete på kommunens saneringsobjekt. Lönekostnaderna för arbetet uppgår till 16 000 €. Av ett utomstående saneringsbolag beställs tilläggsarbeten för 8 000 €. Uppgifter behöver inte anmälas eftersom värdet på arbetet som beställts av det externa saneringsbolaget understiger den undre gränsen för skyldigheten att lämna uppgifter.

Om värdet på arbetet som beställts av den utomstående aktören skulle ha överstigit 15 000 € omfattas både den utomstående entreprenörens arbetstagare och kommunens egna arbetstagare av skyldigheten att lämna uppgifter. (Skatteförvaltningen, 2014c).

Om helhetsvärdet överstiger 15 000 euro skall den huvudsakliga genomföraren av byggprojektet eller byggherren meddela de övriga arbetsgivarna att skyldigheten att anmäla uppgifter inletts. Arbetsgivarna skall i sin tur uppfylla sin egen skyldighet och lämna uppgifter till den huvudsaklige genomföraren av byggprojektet. Om endast huvudentreprenadens värde uppgår till över 15 000 euro är det huvudentreprenörens skyldighet att meddela de övriga företagen att gränsvärdet överskridits.

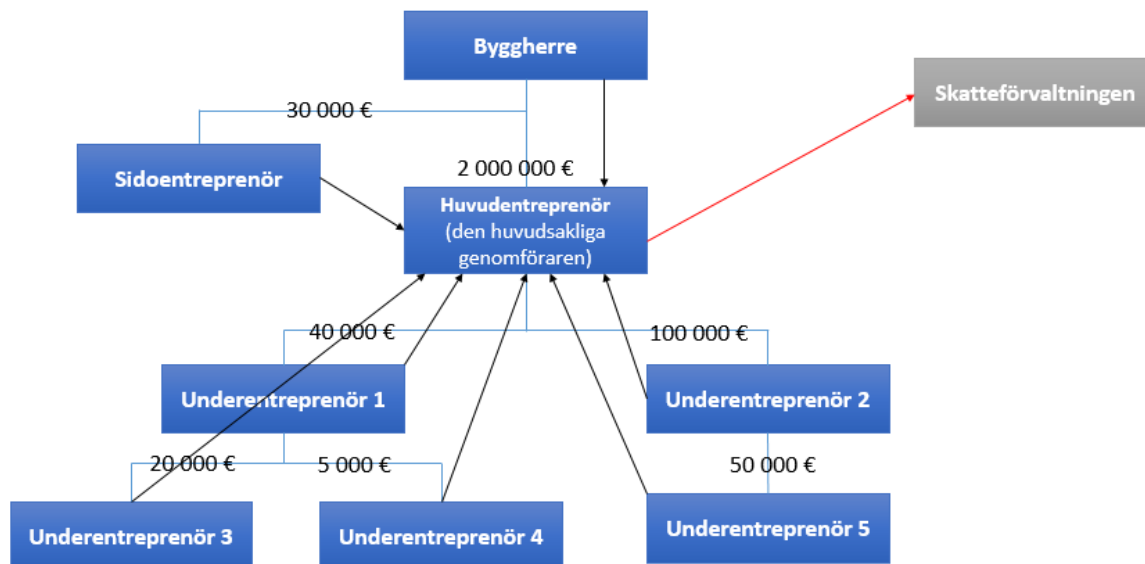
Om man redan vid uppgörandet av ett avtal vet att projektet kommer att överstiga 15 000 euro skall man direkt informera företagen om att arbetstagaruppgifter måste lämnas. Om gränsen överskrids först under arbetets gång börjar anmälningsskyldigheten gälla först den månad när gränsvärdet överskreds. Om beställaren och arbetsgivaren gör upp flera på varandra kontinuerliga avtal eller avtal med endast korta avbrott emellan räknas dessa som ett avtal när helhetsvärdet beräknas. (Skatteförvaltningen, 2014c).

4.2.4 Arbetstagaruppgifter på gemensam byggarbetsplats

För att förtydliga vem som är skyldig att anmäla arbetstagaruppgifter har en figur skapats. Arbetstagaruppgifter skall anmälas för gemensamma byggarbetsplatser. Skyldigheten att lämna arbetstagaruppgifter tillämpas när projektets helhetsvärde på byggarbetsplatsen överstiger 15 000 € exklusive mervärdesskatt. Siffrorna med svart text i figuren nedan anger beloppen på entreprenadavtalen som slutits mellan de olika parterna. Som det framgår i figur 5 överstiger byggprojektets helhetsvärde klart och tydligt gränsvärdet på 15 000 €. I figuren har huvudentreprenören utsetts till huvudsaklig genomförare av byggprojektet.

De svarta pilarna anger vilka parter som skall meddela uppgifter om sina egna arbetstagare till den huvudsakliga genomföraren av byggprojektet. Om byggherren och den huvudsakliga

genomföraren av byggprojektet har egna anställda skall också uppgifter om dessa anmälas. Den röda pilen visar att det är den huvudsakliga genomföraren av byggprojektet som är skyldig att anmäla uppgifter om alla arbetstagare och yrkesutövare, som arbetat på den gemensamma byggarbetsplatsen, till Skatteförvaltningen.

Figur 5. Modifierad figur. Anmälan av arbetstagaruppgifter. (Nya skyldigheter vid byggande).

4.2.5 Arbetstagaranmälan via Suomi.fi

Alla företag som verkar på en gemensam byggarbetsplats är skyldiga att lämna uppgifter om sina arbetstagare till den huvudsakliga genomföraren av byggprojektet före arbetet inleds. Om ingen huvudsaklig genomförare av byggprojektet utsetts lämnas uppgifterna till byggherren. Den huvudsakliga genomföraren av byggprojektet eller byggherren lämnar arbetstagaruppgifterna till Skatteförvaltningen.

Uppgifterna som inlämnas är information om den uppgiftsskyldige, byggarbetsplatsen, arbetstagare, egenföretagare och hyrda arbetstagare. Dessutom anges information om arbetstagarnas arbetsgivare. (Lag om beskattningsförfarande 3 kap. 15 b § 1 mom.).

Via e-tjänsten på Suomi.fi kan liksom entreprenaduppgifter också arbetstagaruppgifter inlämnas på en webblankett. I nedanstående figurer visar jag hur arbetstagaranmälan via webblanketten ser ut.

1. Typ och objekt

Anmälanstyp

Anmälanstyp är *

Grundanmälan

Korrigeringsanmälan (ersätter en tidigare skickad anmälan)

Raderingsanmälan (raderar en tidigare skickad anmälan)

Anmälningskod

Anmälanobjekt

Redovisningsår * Redovisningsmånad *

< välj > < välj >

Figur 15. Arbetstagaranmälan, anmälanstyp och objekt. (Suomi.fi).

Arbetstagaranmälan kan liksom entreprenadanmälan vara en grundanmälan, en korrigeringsanmälan eller en raderingsanmälan. Därefter anges redovisningsår och redovisningsmånad. Anmälningskoden fås automatiskt. (Skatteförvaltningen 2014d).

2. Den uppgiftsskyldige

Den uppgiftsskyldiges uppgifter i

Den uppgiftsskyldiges beteckning är *

En finländsk beteckning En utländsk beteckning

Finländskt FO-nummer eller finländsk personbeteckning

<p>Typ av utländsk beteckning</p> <p>< välj ></p>	<p>Utländsk beteckning</p> <p><input type="text"/></p>
<p>Hemstat</p> <p>< välj ></p>	<p>Namn på hemstat</p> <p><input type="text"/></p>

Namn *

Uppgifter för den uppgiftsskyldiges kontaktperson i

<p>Efternamn*</p> <input type="text"/>	<p>Förnamn*</p> <input type="text"/>
<p>Telefonnummer</p> <input type="text"/>	<p>E-postadress</p> <input type="text"/>

Figur 16. Arbetstagaranmälan, den uppgiftsskyldige. (Suomi.fi).

Punkt två berör information om den uppgiftsskyldige, det vill säga den huvudsakliga genomföraren på byggarbetsplatsen. Här anges namn och FO-nummer eller finländsk personbeteckning. Är den uppgiftsskyldige utländsk och saknar FO-nummer anges en motsvarande utländsk beteckning. Uppges en utländsk beteckning måste även adress, hemstat och beteckningens typ anges. I de sista fälten fylls liksom för entreprenadanmälan uppgifter i för den uppgiftsskyldiges kontaktperson. (Skatteförvaltningen 2014d).

3. Byggarbetsplatsen

Byggarbetsplatsens uppgifter ⓘ

Ett nummer som identifierar byggarbetsplatsen eller byggarbetsplatsens nummer är känt.*

Ja Nej

<p>Nummer som identifierar byggarbetsplatsen</p> <input style="width: 90%;" type="text"/>	<p>Byggarbetsplatsens nummer</p> <input style="width: 90%;" type="text"/>
<p>Byggarbetsplatsens gatuadress</p> <input style="width: 90%;" type="text"/>	<p>Byggarbetsplatsens läge</p> <input style="width: 90%;" type="text"/>
<p>Byggarbetsplatsens postnummer</p> <input style="width: 90%;" type="text"/>	<p>Byggarbetsplatsens postanstalt</p> <input style="width: 90%;" type="text"/>

<p>Byggarbetsplatsens startdatum (dd.mm.åååå)</p> <input style="width: 90%;" type="text"/>	<p>Byggarbetsplatsens slutdatum (dd.mm.åååå)</p> <input style="width: 90%;" type="text"/>
--	---

Anmälan om Ingen verksamhet för byggarbetsplatsen i fråga ⓘ

Arbetet på byggarbetsplatsen pågår eller har avbrutits tillfälligt under redovisningsmånaden.*

Pågår Har avbrutits tillfälligt.

Figur 17. Arbetstagaranmälan, byggarbetsplatsen. (Suomi.fi).

I nästa punkt ges uppgifter om byggarbetsplatsen. I första hand anges byggarbetsplatsens identifikationsnummer eller byggarbetsplatsens nummer. Saknas både identifikationsnummer och byggarbetsplatsnummer kan byggarbetsplatsens adress anges eller så definieras byggarbetsplatsens läge med hjälp av en fritt formulerad text. Här anges också byggarbetsplatsens start- och slutdatum. I det sista fältet väljer man om arbetet på byggarbetsplatsen pågår eller om det avbrutits tillfälligt. (Skatteförvaltningen 2014d).

4. Arbetsgivare (lämna en separat anmälan för varje arbetsgivare)

Arbetsgivarens uppgifter

Namn*

Arbetsgivarens beteckning är*

En finländsk beteckning   En utländsk beteckning

Finländskt FO-nummer eller finländsk personbeteckning

Typ av utländsk beteckning

Utländsk beteckning

Hemstat

Namn på hemstat

Figur 18. Arbetstagaranmälan, arbetsgivarens uppgifter. (Suomi.fi).

I punkt fyra lämnas uppgifter om arbetsgivaren. En separat anmälan måste upprättas för varje arbetsgivare. Här anges namn, FO-nummer eller finländsk personbeteckning. Om en utländsk beteckning anges måste hemstat och beteckningens typ fyllas i. (Skatteförvaltningen 2014d).

Uppgifter för arbetsgivarens kontaktperson

Efternamn* Förnamn*

Telefonnummer E-postadress

Ange gatuadress eller PB samt postnummer, postanstalt och landskod.

Gatuadress PB c/o-adress

Postnummer* Postanstalt*

Landskod* Landets namn

Arbetsgivarens adress

Ange gatuadress eller PB samt postnummer, postanstalt och landskod.

Gatuadress PB c/o-adress

Postnummer* Postanstalt*

Landskod* Landets namn

Figur 19. Arbetstagaranmälan, arbetsgivarens kontaktperson och adress. (Suomi.fi).

Här anges uppgifter för arbetsgivarens kontaktperson. Namn och telefonnummer eller e-postadress är obligatoriska uppgifter. Om inte arbetsgivarens FO-nummer eller finländska personbeteckning ifyllts är kontaktpersonens och arbetsgivarens adressuppgifter obligatoriska. (Skatteförvaltningen 2014d).

5. Hyrd arbetskraft (fyll endast i om du använder hyrd arbetskraft)

Uppgifter för den som låter utföra hyrt arbete

Jag lämnar uppgifterna om hyrd arbetskraft på den här anmälan.

Namn

Beteckningen för den som låter utföra hyrt arbete är

En finländsk beteckning En utländsk beteckning

Finländskt FO-nummer eller finländsk personbeteckning

Typ av utländsk beteckning

Hemstat

Utländsk beteckning

Namn på hemstat

Figur 20. Arbetstagaranmälan, hyrd arbetskraft. (Suomi.fi).

Punkt 5 fylls i endast om det gäller hyrd arbetskraft. Uppgifter ges om den som låter utföra hyrt arbete, det vill säga om användarföretaget som hyr arbetskraft från ett annat företag. Här anges namn och FO-nummer eller finländsk personbeteckning. I annat fall anmäls utländsk beteckning, den utländska beteckningens typ och hemstat för den som låter utföra hyrt arbete. (Skatteförvaltningen 2014d).

6. Arbetstagarna

Arbetsgivarens uppgifter om arbetstagare

Uppgifterna om arbetstagare har erhållits av arbetsgivaren, uppgifterna om arbetstagare saknas delvis eller helt*

Uppgifterna om arbetstagare har erhållits
 Alla uppgifter om arbetstagare saknas
 En del av uppgifterna om arbetstagare saknas

Obs! Du kan lägga till flera arbetstagares uppgifter en åt gången på blanketten nedan.

Efter att du har fyllt i en arbetstagares uppgifter ska du klicka på knappen **Lägg till raden** för att överföra uppgifterna till tabellen i blankettens nedre del. Efter det kan du ange en annan arbetstagares uppgifter på blanketten. Observera att du måste trycka på knappen **Lägg till raden** även om det finns bara en arbetstagare.

Om du ändrar uppgifter i tabellen, aktivera (dubbelklicka) den rad du vill ändra, ändra uppgifterna och klicka på knappen **Ersätt vald rad**.

Figur 21. Arbetstagaranmälan, arbetsgivarens uppgifter om arbetstagare. (Suomi.fi).

I denna punkt anmäls uppgifter om arbetsgivarens arbetstagare. Först meddelar den uppgiftsskyldige om uppgifter om arbetstagarna har erhållits, om en del saknas eller om inga uppgifter om arbetstagarna erhållits. Har inga uppgifter om arbetstagare erhållits behöver inte arbetsgivarens identifikations- adress- och arbetsförhållandeuppgifter anges. (Skatteförvaltningen 2014d).

Uppgifter om arbetstagaren i

Arbetstagarens beteckning är *

En finländsk beteckning   Skattenummer och födelsetid

Finländsk personbeteckning

Skattenummer   **Födelsetid (dd.mm.åååå)**

Efternamn   **Förnamn**

Hemstat *   **Namn på hemstat**

< Välj >

Telefonnummer   **E-postadress**

Arbetstagarens adress i hemstaten

Ange gatuadress, postnummer, postanstalt och landskod.

Gatuadress *   **c/o-adress**

Postnummer *   **Postanstalt ***

Landskod *   **Landets namn**

< Välj >

Arbetstagarens adress i Finland

Ange gatuadress, postnummer och postanstalt.

Gatuadress *   **c/o-adress**

Postnummer *   **Postanstalt ***

Figur 22. Arbetstagaranmälan, uppgifter om arbetstagaren. (Suomi.fi).

I första hand anges arbetstagarens finländska personbeteckning och hemstat. Saknas personbeteckning uppges skattenummer, födelsetid, namn och hemstat. Om arbetstagaren har

en annan hemstat än Finland måste dessutom adressuppgifter och hemstat anges, adressuppgifterna i Finland är frivilliga att uppges. (Skatteförvaltningen 2014d).

Arbetsförhållandets uppgifter

Arbetsstagaren har ett intyg för utsänd arbetstagare (E101, E102 eller A1) *

Ja Nej

Arbetsstagaren står i arbetsavtalsförhållande, är en hyrd arbetstagare, en praktikant eller utför talkoarbete *

I arbetsavtalsförhållande (även ägarföretagare)

Hyrd arbetstagare

Yrkesutövare eller annan motsvarande

Praktikant

Utförare av talkoarbete

Figur 23. Arbetstagaranmälan, arbetsförhållandets uppgifter. (Suomi.fi).

Punkten med intyg för utsända arbetstagare fylls i endast för utländska arbetstagare. Den uppgiftsskyldige väljer ja eller nej beroende på om arbetstagaren har ett intyg för utsänd arbetstagare. Ett intyg för utsända arbetstagare kan utfärdas av en behörig myndighet när en arbetstagare tillfälligt beger sig för att arbeta i utlandet. Intyget visar att arbetstagaren omfattas av lagstiftningen om social trygghet i hemlandet (Arbetslöshetsförsäkringsfonden, 2015). I den sista punkten kryssar den uppgiftsskyldige i en uppgift om arbetstagarens arbetsförhållande. Alternativen är: arbetsavtalsförhållande, hyrd arbetstagare, yrkesutövare eller annan motsvarande, praktikant eller utförare av talkoarbete. (Skatteförvaltningen 2014d).

Uppgifter om arbete på byggarbetsplatsen

Startdatum (dd.mm.åååå) *   Slutdatum (dd.mm.åååå) *

Arbetsdagar   Arbetsstimmar

Figur 24. Arbetstagaranmälan, arbete på byggarbetsplatsen. (Suomi.fi).

I nästa punkt anges uppgifter om arbete på byggarbetsplatsen. Här anges datum när arbetstagaren börjat och slutat arbeta på byggarbetsplatsen. Vet man inte när arbetstagaren slutat arbeta på byggarbetsplatsen anges ett uppskattat datum. Arbetstagarens arbetsdagar och arbetstimmar under redovisningsmånaden anmäls också. (Skatteförvaltningen 2014d).

Lägg till raden

#	Finländsk personbeteckning	Skattenummer	Födelseid	Arbetsförhållande

Ersätt vald rad   Radera vald rad

Obs! Uppgifterna för alla arbetstagare som du anmält visas i inte tabellen men även dessa uppgifter förmedlas trots det till Skatteförvaltningen.

Du kan kontrollera de uppgifter som du anmält för en arbetstagare i tabellen genom att aktivera (dubbelklicka på) raden för arbetstagaren i fråga. Då överförs uppgifterna som du anmält till blanketten ovan.

Om du ändrar uppgifter i tabellen, aktivera (dubbelklicka) den rad du vill ändra, ändra uppgifterna och klicka på knappen Ersätt vald rad.

Förutom blankettens uppgifter förmedlas även avsändarens namn, personbeteckning eller FO-nummer som tjänsten får i samband med autentiseringen till Skatteförvaltningen.

Skicka - Skickar uppgifterna till Skatteförvaltningen. Blanketten sparas i Mina e-tjänster.

Spara - Mellansparar uppgifterna i Mina e-tjänster och du kan fortsätta fylla i blanketten senare. Uppgifterna förmedlas inte ännu till Skatteförvaltningen.

Avbryt - Tömmer blanketten och loggar ut användaren från blanketten.

Skriv ut - Du kan skriva ut blanketten innan du skickar in eller sparar den. En utskrift är inte ett bevis på att du har skickat blanketten till Skatteförvaltningen.

Figur 25. Arbetstagaranmälan, lägg till och skicka, spara eller avbryt. (Suomi.fi).

Som tidigare nämnts måste en skild anmälan göras för olika arbetsgivare. Men för en arbetsgivare kan man i samma anmälan lägga till flera arbetstagare, det görs genom att klicka på lägg till raden. Avslutningsvis skickas anmälan till Skatteförvaltningen, sparas på e-tjänsten eller avbryts. (Skatteförvaltningen 2014d; Suomi.fi).

4.3 Inlämnande av uppgifter

1.1.2016 förenklades anmälningsförfarandet gällande entreprenaduppgifter. Entreprenaduppgifterna kan idag lämnas per avtal, detta innebär att beställaren endast behöver lämna in en entreprenadanmälan per avtal om beställaren använder sig av samma entreprenör på flera byggarbetsplatser. Tidigare var beställarna tvungna att lämna en separat anmälan för varje byggarbetsplats. För arbetstagaruppgifter görs fortfarande en separat anmälan för varje byggarbetsplats. (Skatteförvaltningen, 2015a).

Entreprenaduppgifterna och arbetstagaruppgifterna inlämnas elektroniskt till Skatteförvaltningen varje månad. Uppgifterna lämnas senast den femte dagen i den andra

månaden som följer på redovisningsmånaden. Uppgifterna för januari ska således inlämnas senast den femte mars. För att underlätta anmälningen av entreprenad- och arbetstagaruppgifterna har olika webbtjänster skapats. Uppgifterna kan fyllas i på en webblankett eller så lämnas de som en elektronisk fil. (Skatteförvaltningen, 2014c).

Den uppgiftsskyldige kan enligt 3 kap. 22 a § i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995) påföras en försummelseavgift på högst 15 000 euro om denna inte uppfyller sin plikt att lämna uppgifter. Försummelseavgift kan också påföras om det förekommer fel eller väsentliga brister i uppgifterna eller om uppgifterna lämnas in till pappers. Vid insamling av uppgifter om arbetstagare har den huvudsakliga genomföraren ingen skyldighet att kontrollera att arbetsgivare och egenföretagare lämnar korrekta uppgifter. Den huvudsakliga genomförarens roll är att förmedla uppgifterna vidare. Därför är den huvudsakliga genomföraren av ett byggprojekt inte tvungen att betala försummelseavgift om uppgifterna som denna lämnat är bristfälliga till följd av en försummelse från arbetsgivarens eller egenföretagarens sida. Den huvudsakliga genomföraren bör dock informera Skatteförvaltningen om att arbetsgivaren eller egenföretagaren har försummat sin skyldighet för att själv undvika försummelseavgiften. (Skatteförvaltningen, 2014c).

4.4 Förteckning över de som arbetar på en gemensam byggarbetsplats

I samband med det nya anmälningsförfarandet inom byggbranschen blev huvudentreprenören eller den huvudsakliga genomföraren av ett byggprojekt skyldig att sammanställa en förteckning över de arbetstagare och egenföretagare som arbetar på en gemensam byggarbetsplats. Har byggarbetsplatsen varken en huvudentreprenör eller en huvudsaklig genomförare ansvarar byggherren över att förteckningen uppgörs. Förteckningen ska upprättas för att säkerställa arbetarskyddet och för att befrämja övervakningen av skyldigheterna i arbetarskyddslagen. Förteckningen ska redogöra för:

- arbetstagarens eller egenföretagarens för- och efternamn, födelsetid och skattenummer
- datum då arbetet på arbetsplatsen börjar och slutar
- namnet på arbetstagarens arbetsgivare och dennes FO-nummer eller motsvarande utländsk beteckning
- namn och kontaktuppgifter till en företrädare enligt 4 a § i Lagen om utstationerade arbetstagare (1146/1999). (Arbetarskyddslag 738/2002 6 kap. 52 b §).

Personerna som skall anges i förteckningen är samma personer som måste ha ett fotoförsett personkort på byggarbetsplatsen. För att underlätta uppgörandet av förteckningen ska arbetsgivarna på en gemensam byggarbetsplats ge ovannämnda uppgifter om sina anställda till huvudentreprenören eller till den huvudsakliga genomföraren av byggprojektet. Förteckningen

behöver dock inte uppgöras när en byggnad byggs eller repareras för en privatpersons räkning. (Arbetskyddslag 738/2002 6 kap. 52 b §).

4.5 Privatperson som byggherre

Den tredje skyldigheten att lämna uppgifter berör privatpersoner som verkar som byggherrar. Uppgifterna skall lämnas för byggande som kräver bygglov. Har uppgifterna inlämnats korrekt erhåller privatpersonen ett intyg av Skatteförvaltningen. Intyget bör uppvisas när slutsynen genomförs.

4.5.1 För vilka arbeten?

Anmälningförfarandet som gäller privatpersoner är inte lika omfattande som anmälningförfarandet för entreprenader och arbetstagare. Privatpersoner lämnar uppgifter endast om byggarbete som kräver bygglov. Uppgifter behöver inte lämnas för arbeten som kräver åtgärdstillstånd eller rivningslov. Det är kommunens byggnadstillsynsmyndighet som beviljar bygglov. Hurudana arbeten som kräver bygglov kan variera från kommun till kommun. Därför lönar det sig att ta kontakt med hemkommunens byggnadstillsynsmyndighet för att reda ut om arbetet kräver bygglov.

För alla arbeten som kräver bygglov skall uppgifter lämnas, det är ingen skillnad om arbetet utförs i ett egnahemshus eller i en lägenhet som en aktieägare äger. Fastän ett bostadsaktiebolag ansöker om bygglov för ändringsarbeten i en bostad är det ägaren av lägenheten som omfattas av skyldigheten att lämna uppgifter.

Även om arbetets värde i euro är litet skall uppgifter lämnas om arbetet kräver bygglov. Uppgifter måste alltså lämnas även om inga prestationer utbetalats för arbetet, t.ex. om man gjort hela byggarbetet själv eller om arbetet utförts som talkoarbete. I detta fall lämnas endast uppgifter gällande byggobjektet samt en uppgift om att inga löner eller vederlag utbetalats. Talkoarbetarnas namn behöver inte anges. (Skatteförvaltningen, 2014c).

4.5.2 Intyg från Skatteförvaltningen

Uppgifterna lämnas endast en gång till Skatteförvaltningen före slutsynen. Slutsyn fordras före man kan ta i bruk en byggnad, t.ex. före man flyttar in i ett egnahemshus. Det är bra om uppgifterna lämnas till Skatteförvaltningen i god tid före slutsynen så att Skatteförvaltningen

hinner sända intyget som visar att privatpersonen fullgjort sin skyldighet. Vid slutsynen ska privatpersonen uppvisa detta intyg som bevisar att anmälningsskyldigheten uppfyllts. Om slutsynen hålls en gång lämnas uppgifterna också bara en gång. Om slutsynen genomförs stegvis, t.ex. om endast en del av byggnaden är klar och byggarbetet fortgår i en annan del av byggnaden, skall uppgifter anmälas för varje byggnadsskede som slutförts i samband med delslutsynen. (Skatteförvaltningen, 2014c).

4.5.3 Uppgifter som anmäls

Informationen som skall anmälas är uppgifter om företagen som utfört byggarbetet, prestationer som utbetalats till dessa samt uppgifter om löner och andra vederlag som utbetalats till arbetstagare. Uppgifter om arbetstagare som är anställda av företag anmäls inte. Uppgifter om arbetstagare lämnas endast om byggherren, det vill säga privatpersonen, anställt arbetstagaren själv. Uppgifterna lämnas till Skatteförvaltningen på papper eller fylls i på en webblankett i tjänsten Suomi.fi. (Skatteförvaltningen, 2014c).

Förutom byggherrens egna kontaktuppgifter lämnas uppgifter gällande bland annat:

- var och när byggarbetet har utförts
- hurudant arbete som har utförts
- vilket företag arbetet beställts av
- beloppen som betalats till företaget (Skatteförvaltningen, 2014c).

Om byggherren själv anställt en arbetstagare anmäls följande uppgifter om personen:

- identifikationsuppgifter
- arbetstid
- belopp som betalats åt arbetstagaren (Skatteförvaltningen, 2014c).

Privatpersonens skyldighet att lämna uppgifter berör bara de entreprenadavtal som personen själv slutit och påverkar därför inte företagets skyldighet att anmäla uppgifter om entreprenader och arbetstagare. Således är också hustillverkare och byggfirmor, som verkar som entreprenörer vid privatpersoners byggen, anmälningsskyldiga. Som tidigare nämnts behöver inte fotoförsedda personkort användas när en byggnad byggs eller repareras för en privatpersons räkning. Trots detta måste arbetstagaruppgifter inlämnas om det på byggarbetsplatsen finns en entreprenör som verkar som huvudsaklig genomförare av byggprojektet. Likaså ska ett företag som arbetar på en byggarbetsplats för t.ex. ett egnahemshus anmäla entreprenaduppgifter om de beställer byggtjänster och villkoren för anmälningsskyldigheten uppfylls. (Skatteförvaltningen, 2014c).

5 Undersökning

Undersökningen i detta lärdomsprov utfördes genom kvalitativa intervjuer. I en kvalitativ intervju kan man låta intervjun röra sig i olika riktningar för att få reda på vad respondenten anser vara viktigt och relevant. En kvalitativ intervju kan antingen vara ostrukturerad eller semi-strukturerad, i båda fallen är intervjuprocessen flexibel. Intervjuerna utfördes som semi-strukturerade intervjuer. I en semi-strukturerad intervju följer forskaren en på förhand uppgjord intervjuguide eller ett visst frågeformulär, men respondenten kan fritt utforma svaren på sitt eget sätt. (Bryman & Bell, 2005, s. 361 – 363). Semi-strukturerade intervjuer lämpade sig väl i detta lärdomsprov eftersom jag ville få öppna svar av respondenterna. Intervjufrågorna uppgjordes på förhand och godkändes av handledaren före intervjuerna utfördes. Intervjufrågorna har lagts till som bilagor i arbetet. Jag kommer först att redogöra över byggföretagens svar och därefter kommer jag att presentera Skatteförvaltningens svar.

5.1 Intervjuer med byggföretagen

Syftet med intervjuerna var att ta reda på byggföretagens åsikter kring anmälningsförfarandet inom byggbranschen. Jag ville samtidigt ta reda på hur anmälningsförfarandet påverkat byggföretagen. Utöver detta ville jag reda ut hur det är att verka inom byggbranschen i dagens läge när så många nya bestämmelser införts de senaste åren.

När jag bestämde vilka byggföretag jag skulle intervjua utgick jag ifrån att de skulle vara av olika storlek för att få en bredare synvinkel på byggföretagens åsikter. På så sätt fick jag reda på om de upplever anmälningsförfarandet på samma sätt, fastän storleken på byggföretaget varierar. Det första byggföretaget som jag intervjuade är ett aktiebolag med hemorten Vasa. Byggföretaget har ca 40 anställda. Personen som intervjuades var byggföretagets verkställande direktör som ansvarar över projektledningen. Det andra företaget som jag valde ut är ett aktiebolag med hemorten Korsholm. Byggföretaget har 18 fastanställda. Personerna som intervjuades var företagets ekonomiansvarige samt företagets byggansvarige. Tanken var från början att det sista företaget skulle vara ett storbolag med byggverksamhet i hela Finland. Från en bekant blev jag tipsad om att kontakta ett storbolag med kontor i Vasa. Men efter flera misslyckade försök att få inbokat ett intervjutillfälle med bolaget gav jag upp och valde att intervjua ett mindre byggföretag istället. Jag tog då kontakt med ett öppet bolag som lovade att ställa upp på en intervju. Öppna bolagets hemort är Korsholm och två entreprenörer verkar i bolaget.

Företagen kontaktades via telefon och ett intervju tillfälle bestämdes. Per telefon presenterade jag mig själv, berättade om syftet med min undersökning och förklarade vad intervjun gick ut på. Jag informerade också redan i detta skede byggföretagen om att de skulle vara anonyma i min undersökning. Orsaken till att byggföretagen skulle vara anonyma var att jag ville få så ärliga svar som möjligt.

Efter att intervjuerna utförts renskrevs och tolkades svaren. Jag kommer inte att redogöra över svaren intervju för intervju, utan de mest väsentliga frågorna har plockats ut och svaren presenteras per fråga. Aktiebolaget med 40 anställda hänförs i texten nedan till Ab Vasa, medan aktiebolaget med 18 anställda benämns Ab Korsholm. Det öppna bolaget benämns Öb Korsholm.

Det första jag ville ta reda på var hur byggföretagen utför sina anmälningar. Öb Korsholm fyller i sina anmälningar manuellt på en webblankett. Eftersom Öb Korsholm gör ytterst få anmälningar har de valt att fylla i anmälningarna via webblankett. Ab Korsholm har också hittills fyllt i anmälningarna manuellt på en webblankett. För att underlätta anmälningsprocessen håller företaget på med att ta Movenium, ett elektroniskt system som är anpassat och uppbyggt för byggföretag, i bruk. Via Movenium kan anmälningarna skötas elektroniskt. En anmälningsfil skapas i programmet som sänds vidare till Skatteförvaltningen. Orsaken till att Movenium tas i bruk är att underlätta anmälningsförfarandet. Med programmets hjälp kan de anställda lätt registrera sig med hjälp av Valtti-kortet på byggarbetsplatsen. Dessutom kan programmet användas på svenska, vilket alla anställda såg som en fördel. Ab Vasa använder sig också av det elektroniska systemet Movenium, varifrån en anmälningsfil skapas och sänds vidare. Ab Vasa hade använt Movenium några år innan anmälningsförfarandet trädde i kraft, därför var det lätt att fortsätta med samma system som färdigt anpassats till anmälningsförfarandet.

En annan sak som jag ville reda ut var hur anmälningsförfarandet fungerat i praktiken. Öb Korsholm anser att anmälningsförfarandets tillämpningsområde var väldigt oklart när anmälningsförfarandet trädde i kraft. Det var svårt att veta på exakt vad gränsvärdet på 15 000 € räknades. Öb Korsholm upplever också att webblanketten, som anmälningarna ifylls på, är för invecklad. Webblanketten har onödigt många punkter som skall fyllas i. De anser att webblanketten lämpar sig bättre för större företag. Ab Korsholm anser i sin tur att det fungerat relativt bra att fylla i anmälningarna manuellt. Ett problem som de stött på är när Skatteförvaltningen meddelat att anmälan varit felaktig. Skatteförvaltningen upplyser inte företagen om vilken uppgift som ifyllts fel. Ab Korsholm efterlyser därför ett servicenummer till Skatteförvaltningen som kan upplysa företaget om var felet föreligger. Ett servicenummer skulle bespara företaget den tid som går åt att leta efter felet i anmälan. Ab Korsholm har ännu ingen erfarenhet av hur den elektroniska anmälan via Movenium fungerar. I början när anmälningsförfarandet trädde i kraft hade Ab Vasa problem med anmälningarna. Byggarbetarna, främst mindre underentreprenörer, förstod inte allvaret i att registrera sig på

byggarbetsplatsen, vilket resulterade i en massa korrigeringar och utredningar när anmälningarna skulle inlämnas. I dagens läge fungerar dock anmälningarna bättre.

Nästa fråga berörde konsekvenser som anmälningsförfarandet medfört för byggföretagen. För Öb Korsholm har anmälningsförfarandet inte medfört några stora konsekvenser när endast få anmälningar gjorts. De anser dock att de fått mera att hålla i åtanke. De måste även ha en noggrann kontroll på vilka underleverantörsarbeten de beställer. Både Ab Korsholm och Ab Vasa anser att anmälningsförfarandet fört med sig kostnader. Båda företagen uppger att anmälningarna kräver en och en halv dags arbete extra per månad för personen som utför anmälningarna. Hur mycket arbetstid som går åt beror delvis på antalet byggprojekt.

Ab Korsholm berättar också att Movenium fört med sig kostnader. Orsaken till att det elektroniska systemet tas i bruk är för att förenkla anmälningsprocessen. Båda företagen nämner också att anmälningsförfarandet tillfört arbetsledaren mera arbete, eftersom arbetsledaren har till uppgift att kontrollera att alla registrerat sig på byggarbetsplatsen. Ju mera arbetstid som måste läggas ned på anmälningsförfarandet desto högre blir kostnaderna för företagen.

Både Öb Korsholm och Ab Vasa anser att anmälningsförfarandet inte skapat någon större nytta för den inhemska byggbranschen. De uppger att de inte sett några förändringar som skulle tyda på förbättring inom byggbranschen. Den enda nyttan Ab Korsholm ser med anmälningsförfarandet är att det resulterar i mindre svart arbetskraft. Svart arbetskraft förstör arbetsmarknaden för ärliga entreprenörer som följer lagar och bestämmelser.

Alla anser det vara positivt att försöka bekämpa grå ekonomi inom byggbranschen. De är dock osäkra på om anmälningsförfarandet lämpar sig som bekämpningsåtgärd. Ab Vasa anser att anmälningsförfarandet fört med sig för mycket kostnader. Både Öb Korsholm och Ab Korsholm påpekar att gränsvärdet på 15 000 € är för högt. Anmälningsförfarandet gör att man kommer åt svart arbetskraft på stora byggarbetsplatser men man har fortfarande ingen koll på vad som sker på mindre byggprojekt, t.ex. ute på landsbygden.

Ab Korsholm nämner att konkurrensen snedvrids när oärliga entreprenörer, som arbetar under grå ekonomi, får arbeten på grund av att de kan erbjuda billigare priser än ärliga entreprenörer som följer lagar och gynnar samhället. Både Ab Korsholm och Öb Korsholm upplever att utländsk arbetskraft är ett problem. Mycket svart arbete förekommer i samband med utländsk arbetskraft. Ab Korsholm uppger att finländska företag inte har möjlighet att konkurrera med utländska företag prismässigt, eftersom utländska företag fortfarande inte har lika strikta krav som finländska företag.

Avslutningsvis ville jag reda ut hur det är att verka som byggföretag i dagens läge när så många nya bestämmelser införts inom branschen de senaste åren. Öb Korsholm nämner att det är mycket att hålla i åtanke hela tiden. Ibland måste man göra egna bedömningar och

tolkningar av lagar och bestämmelser vilket kan innebära att man omedvetet tar felaktiga beslut. Ab Korsholm anser det vara svårt att hänga med i alla nya bestämmelser. Det är även svårt att genomföra alla förändringar som de nya bestämmelserna kräver. Dessutom för nya bestämmelser nästan alltid med sig kostnader för företaget. Ab Vasa anser att övervakningen inom byggbranschen gått till överdrift. Pappersarbetet och byråkratin har ökat markant. Nya bestämmelser medför konsekvenser och förändringar för byggföretagen. Trots detta uppger de alla att byggbranschen i det långa loppet påverkats positivt till följd av alla lagar och bestämmelser som införts.

5.2 Intervju med Skatteförvaltningen

Orsaken till att jag valde att intervjua Skatteförvaltningen var att jag ville reda ut Skatteförvaltningens åsikter kring anmälningsförfarandet inom byggbranschen. Jag ville också ta reda på vad Skatteförvaltningens målsättning var när anmälningsförfarandet infördes och huruvida de nått målsättningen. Utöver detta ville jag veta om de i dagens läge uppnått en tillräckligt effektiv kontroll inom byggbranschen.

Skatteförvaltningen tog jag kontakt med via e-post. I e-postmeddelandet presenterade jag mig själv, förklarade vad mitt lärdomsprov gick ut på och frågade om någon i Vasa hade möjlighet att ställa upp på en intervju. Tyvärr fick jag svaret att övervakningen av anmälningsförfarandet inom byggbranschen sker i Vanda, vilket innebar att det inte fanns någon som kunde ställa upp på en intervju i Vasa. Lyckligtvis gick de med på att besvara intervjufrågorna via e-post. De meddelade redan på förhand att de endast hade möjlighet att ge korta svar på grund av tidsbrist, detta innebar att jag inte kunde be dem förklara sina svar noggrannare. Den första personen jag var i kontakt med var en skattesakkunnig på Skatteförvaltningen. Hon besvarade hälften av intervjufrågorna medan resten av frågorna vidarebefordrades till en överinspektör på Skatteförvaltningen. Tyvärr fick jag inte så utförliga svar som jag hade önskat när intervjufrågorna besvarades per e-post.

Syftet med införandet av anmälningsförfarandet inom byggbranschen är att i realtid skapa en helhetsbild över företag och arbetstagare. Informationen som fås gör det möjligt att behandla, värdera och definiera byggföretagens och entreprenörernas skattestatus. När uppgifter kan jämföras minskar skatteriskerna och den grå ekonomin. När anmälningsförfarandet infördes var Skatteförvaltningens målsättning främst att informera alla om skyldigheten att anmäla uppgifter. De gav råd och hjälp till kunder som hade frågor. I dagsläget håller Skatteförvaltningen på med att göra ändringar som skall göra anmälningsförfarandet smidigare i fortsättningen. Eftersom målsättningen främst var att ge information om anmälningsförfarandet anser Skatteförvaltningen att de hittills uppnått målsättningen.

Nästa sak jag ville ta reda på var hur anmälningsförfarandet fungerat i praktiken och om det förekommit några problem. Skatteförvaltningen uppger att det förekommit en hel del fel i

anmälningarna. Ett vanligt fel i entreprenadanmälningarna är att beställaren anmäler att omvänd momsskyldighet tillämpas på arbetet fastän omvänd momsskyldighet ej tillämpas på arbetet. Ett annat fel som är ofta förekommande i entreprenadanmälningarna är att entreprenören anmäler uppgifter om sina egna entreprenader som denna utfört, fastän det i själva verket är beställaren av entreprenaden som skall anmäla entreprenaduppgifterna. När det gäller arbetstagaranmälningarna är det arbetsgivaren som skall meddela arbetstagarens uppgifter till den huvudsakliga genomföraren på byggarbetsplatsen. Ofta händer det att arbetstagaren själv meddelar uppgifterna direkt till den huvudsakliga genomföraren, vilket medför en större risk att felaktiga uppgifter ges. Ett annat vanligt fel gällande arbetstagaranmälningarna är att arbetstagarens månatliga närvaro på byggarbetsplatsen ifylls fel. Istället för den månatliga arbetstiden anges hela den arbetstid som arbetstagaren arbetar på byggarbetsplatsen.

För Skatteförvaltningens del har anmälningsförfarandet medfört mera arbete. Skatteförvaltningen är den part som skall ta emot alla anmälningar och kontrollera så att allt stämmer.

Skatteförvaltningen anser att anmälningsförfarandet är ett bra sätt att bekämpa grå ekonomi inom byggbranschen. Uppgifterna som lämnas in kan jämföras sinsemellan, vilket förbättrar övervakningen. Det svåra gällande övervakningen av anmälningsförfarandet är att den kräver en hel del resurser.

Skatteförvaltningen tror nog att anmälningsförfarandet skapat nytta för den inhemska byggbranschen. De berättar att inhemska företag uppger att de numera får flera entreprenader än vad de tidigare fått. De anser också att byggbranschen påverkats positivt av anmälningsförfarandet på så sätt att andelen svart arbetskraft minskat.

Det sista jag ville ta reda på var om Skatteförvaltningen anser att en tillräckligt effektiv kontroll uppnåtts inom byggbranschen. Fastän anmälningsförfarandet möjliggör en övervakning i realtid anser Skatteförvaltningen att en tillräcklig övervakning inom byggbranschen inte ännu uppnåtts. Utökad samarbete mellan olika myndigheter skulle vara nödvändigt för att uppnå en effektivare kontroll. Samtidigt påpekar de att det såklart bör finnas en balans mellan kostnader och resultat när det gäller bekämpning av grå ekonomi.

5.3 Analys av intervju svaren

I detta kapitel presenteras en analys av byggföretagens och Skatteförvaltningens intervju svar. Här beskrivs också hur svaren anknyter till frågorna som ställdes i lärdomsprovets problemformulering.

Syftet med undersökningen i detta lärdomsprov var att reda ut byggföretags och Skatteförvaltningens åsikter kring anmälningförfarandet. Jag ville dessutom ta reda på om anmälningförfarandet medfört någon nytta för den inhemska byggbranschen. Hur det är att verka som byggföretag i dagens läge var en annan fråga jag ville få besvarad. Efter att undersökningen genomförts hoppades jag också få svar på om en tillräckligt effektiv kontroll uppnåtts inom byggbranschen.

Enligt undersökningen kan jag konstatera att anmälningförfarandet inte fungerat felfritt i praktiken. Problem med anmälningarna har förekommit både från byggföretagens och från Skatteförvaltningens sida. Enligt byggföretagen har teorin kring anmälningförfarandet ibland varit svår att tolka och rådgivning gällande anmälningarna har varit svår att få tag på. Skatteförvaltningen uppger i sin tur att fel ofta förekommer i anmälningarna som skickas in. En möjlig orsak till att anmälningförfarandet medfört problem kan vara att tillräcklig information om tillämpningsområdet och anmälningarna inte getts i tillräcklig utsträckning.

Både för byggföretagens och för Skatteförvaltningens del har anmälningförfarandet medfört konsekvenser. Anmälningförfarandet har resulterat i mera arbete för byggföretagen och för Skatteförvaltningen. Byggföretagen anser att anmälningförfarandet är väldigt tidskrävande. Personen som utför anmälningarna och arbetsledaren är de som måste lägga ned mest arbetstid på anmälningförfarandet. Ökad arbetsmängd leder till högre kostnader.

Byggföretagen är osäkra på om anmälningförfarandet är en bra bekämpningsåtgärd mot grå ekonomi. En av orsakerna till detta är att anmälningförfarandet medfört höga kostnader. En annan orsak är att gränsvärdet på 15 000 € anses vara för högt. Med anmälningförfarandets hjälp kan man bekämpa grå ekonomi på större byggarbetsplatser, men man har fortfarande ingen möjlighet att begränsa grå ekonomi på mindre byggarbetsplatser.

Byggföretagen upplever inte heller att en tillräcklig övervakning av utländsk arbetskraft uppnåtts fastän anmälningförfarandet skapat en bättre kontroll på stora byggarbetsplatser. Skatteförvaltningen anser i sin tur att anmälningförfarandet är ett bra sätt att bekämpa grå ekonomi. Anmälningförfarandet möjliggör en övervakning i realtid och informationen som samlas in resulterar i en effektiv kontroll.

Huruvida anmälningförfarandet medfört någon nytta för den inhemska byggbranschen har byggföretagen och Skatteförvaltningen delade åsikter om. Byggföretagen har inte sett några bevis på att läget inom byggbranschen skulle ha förbättrats efter att anmälningförfarandet trädde i kraft. Skatteförvaltningen menar att byggföretag numera får fler entreprenader än vad de tidigare fått. Byggföretagen nämner dock inte att anmälningförfarandet resulterat i bättre arbetsmöjligheter inom byggbranschen.

Många nya bestämmelser har införts inom byggbranschen de senaste åren. Byggföretagen uppger att det är svårt att hålla sig uppdaterad och att genomföra alla förändringar som nya bestämmelser och lagar kräver. Förändringarna resulterar nästan alltid i högre kostnader och ökad byråkrati. Fastän byggföretagen upplever att det är tufft att verka inom byggbranschen i

dagens läge är alla av samma åsikt att det är positivt att bekämpa grå ekonomi inom byggbranschen.

När anmälningsförfarandet infördes var Skatteförvaltningens främsta uppgift att ge information om anmälningsförfarandet. De ville göra alla berörda parter medvetna om skyldigheten att lämna uppgifter. Skatteförvaltningens målsättning har alltså varit att ge råd och hjälp gällande anmälningsförfarandet. Skatteförvaltningen uppger att de hittills nått denna målsättning.

Efter att intervjuerna utförts kan jag konstatera att en tillräcklig kontroll inte ännu uppnåtts inom byggbranschen. Både byggföretagen och Skatteförvaltningen anser att övervakningen inte är tillräcklig. Ännu finns det byggföretag som har möjlighet att arbeta under grå ekonomi. Dessa aktörer snedvrider konkurrensen på marknaden. Skatteförvaltningen anser att ett utökat samarbete mellan olika myndigheter kunde förbättra övervakningen ytterligare.

6 Slutdiskussion

Efter att ha fördjupat mig inom detta ämne kan jag konstatera att anmälningsförfarandet inom byggbranschen är ett invecklat område. Teorin är omfattande och för att förstå allt krävs en noggrann fördjupning inom området. Anmälningsförfarandet är den första övervakningsmetoden inom byggbranschen som möjliggör en övervakning i realtid. Trots detta finns det fortfarande aktörer som lyckas arbeta under grå ekonomi. En orsak till detta kan vara att anmälningsförfarandets gränsvärde på 15 000 € är relativt högt.

Syftet med detta lärdomsprov var att behandla ämnet grå ekonomi inom byggbranschen och att presentera vilka åtgärder som vidtagits de senaste åren i syfte att stävja den grå ekonomin inom byggbranschen. Gällande beställansvar, skattnummer och omvänd momsskyldighet inom byggbranschen presenterades det mest väsentliga i teoridelen. Tyngdpunkten i detta lärdomsprov låg på den mest aktuella åtgärden som vidtagits, anmälningsförfarandet inom byggbranschen. I teoridelen har jag rätt ut vem som berörs av anmälningsförfarandet, vilka arbeten anmälningsförfarandet omfattar, vilka uppgifter som inlämnas, hur uppgifterna kan inlämnas samt när uppgifterna inlämnas.

Jag anser att jag utgående från intervjuerna fick besvarat de frågor som ställdes i lärdomsprovets problemformulering. Att intervjun med Skatteförvaltningen gjordes per e-post gjorde att jag inte fick så omfattande svar som jag hade önskat. Skulle intervjun gjorts personligen tror jag att jag skulle ha fått utförligare svar. Då skulle det också ha varit enklare att ställa följdfrågor.

Något som vore intressant att undersöka är hur anmälningsförfarandet påverkat kommunen och privatpersoner som verkar som byggherrar. Byggprocessen medför idag mera byråkrati än tidigare. Den som låter bygga något som kräver bygglov måste noggrant dokumentera vem som utför byggarbetet och vilka prestationer som utbetalas för arbetet. Orsaken till detta är att en redogörelse över arbetet måste inlämnas för att kunna erhålla ett intyg som bör uppvisas vid slutsynen.

Fördjupningen inom detta ämne har gjort att jag fått en bättre förståelse av grå ekonomi inom byggbranschen och av konsekvenserna som grå ekonomi orsakar. Införandet av anmälningsförfarandet inom byggbranschen har gjort att andelen svart arbetskraft minskat. Man har kommit åt en del av problemen, men en del problem återstår. Detta gör att byggföretag ännu idag tvingas konkurrera på olika villkor. Ytterligare åtgärder borde vidtas för att en effektivare kontroll skulle uppnås. Åtgärderna som hittills vidtagits inom byggbranschen har drabbat byggföretagen hårt. Den bästa lösningen i framtiden vore att komma på en metod som möjliggör en effektiv kontroll men som inte medför några betydande konsekvenser för byggföretagen.

Källförteckning

Arbetskyddsförvaltningen, 2015. *Tillsynen av beställaransvaret inom byggnadsbranschen: försummelseavgifter för upp till tre miljoner euro.*

<https://www.tyosuojelu.fi/web/sv/-/tillsynen-av-bestallarsvaret-inom-byggnadsbranschen-forsummelseavgifter-for-upp-till-tre-miljoner-euro> [hämtat: 26.12.2015].

Arbets- och näringsministeriet, 2015. *Beställaransvar för den som anlitar utomstående arbetskraft.* PDF.

https://www.tem.fi/files/29219/10_2015_TEM_ESITE_Tilaajavastuuta_16092015_RU.pdf [hämtat: 23.10.2015].

Arbetslöshetsförsäkringsfonden, 2015. *Arbetstagare som sänts till Finland.*

<https://tvr.fi/sv/arbetsgivarna/internationella-situationer/arbete-i-finland/arbetstagare-som-sants-till-finland/> [hämtat: 10.1.2016].

Bryman, A. & Bell, E., 2005. *Företagsekonomiska forskningsmetoder.* Malmö: Liber.

Enheten för utredning av grå ekonomi, 2014a. *Grå ekonomi 2014.* PDF.

https://www.vero.fi/download/Gra_ekonomi_2014/%7BB43C33E8-B221-4142-AF33-A868D998C1C2%7D/10098 [hämtat: 2.11.2015].

Enheten för utredning av grå ekonomi, 2014b. *Grå ekonomi övervakningsstatistik 2014.* PDF.

https://www.vero.fi/download/Gra_ekonomi_overvakningsstatistik_2014/%7B9AF282AE-C846-458A-B3E4-B7378F1D0869%7D/10683 [hämtat: 4.11.2015].

Fler utländska byggarbetare än trott. *Yle*, 19.8.2013.

<http://svenska.yle.fi/artikel/2013/08/19/fler-utlandska-byggarbetare-trott%20> [hämtat: 26.12.2015].

Finansministeriet, 2012. *Regeringen påskyndar kampen mot grå ekonomi.* Pressmeddelande.

http://vm.fi/sv/artikel/-/asset_publisher/regeringen-paskyndar-kampen-mot-gra-ekonomi [hämtat: 9.11.2015].

Nya skyldigheter vid byggande. Skatteförvaltningens kursmaterial 19.5.2014.

Skatteförvaltningen (u.å.). *Bekämpning av den grå ekonomin.*

https://www.vero.fi/sv-FI/Skatteforvaltningen/Bekampning_av_den_gra_ekonomi/ [hämtat: 2.11.2015].

Skatteförvaltningen, 2011. *Förekomsten och utbredningen av grå ekonomi.*

<https://www.vero.fi/sv->

[FI/Skatteforvaltningen/Bekampning av den gra ekonomin/Forekomsten och utbredningen av gra ekon\(14770\)](https://www.vero.fi/sv-) [hämtat: 2.11.2015].

Skatteförvaltningen, 2012a. *Skatteövervakningsprojektet inom byggbranschen.*

<https://www.vero.fi/sv->

[FI/Skatteforvaltningen/Bekampning av den gra ekonomin/Skatteovervakningsprojektet inom byggbra\(18489\)](https://www.vero.fi/sv-) [hämtat: 11.10.2015].

Skatteförvaltningen, 2012b. *Omvänd moms skyldighet inom byggbranschen.*

<http://www.vero.fi/sv->

[FI/Detaljerade skatteanvisningar/Momsbeskattning/Omvand momsskyldighet inom byggbranschen/Omvand momsskyldighet inom byggbranschen\(20237\)](http://www.vero.fi/sv-) [hämtat: 13.11.2015].

Skatteförvaltningen, 2014a. *Skattekontrollprojektet inom byggbranschen avslöjade grå ekonomi effektivt.*

<https://www.vero.fi/sv->

[FI/Skatteforvaltningen/Meddelanden/Skattekontrollprojektet inom byggbransch\(32211\)](https://www.vero.fi/sv-) [hämtat: 11.10.2015].

Skatteförvaltningen, 2014b. *Skattenummer – Vanliga frågor.*

<https://www.vero.fi/sv->

[FI/Detaljerade skatteanvisningar/Vanliga fragor/Skattenummer Vanliga fragor\(19250\)](https://www.vero.fi/sv-) [hämtat: 12.11.2015].

Skatteförvaltningen, 2014c. *Skyldighet att lämna uppgifter vid byggande.*

<https://www.vero.fi/sv->

[FI/Detaljerade skatteanvisningar/Naringsbeskattning/Skyldighet att lamna uppgifter vid bygga\(32724\)#](https://www.vero.fi/sv-) [hämtat: 11.10.2015].

Skatteförvaltningen, 2014d. *Skyldigheten att lämna uppgifter vid byggande / Uppgifter om arbetstagare.* Postbeskrivning.

https://www.vero.fi/download/TIETUEKUVAUS_TYONTEKIJA_30_9_2013_swe/%7B4AE5EA5E-7DF4-422E-9252-134ADF71FD58%7D/8863 [hämtat: 9.1.2016].

Skatteförvaltningen, 2015a. *Skyldigheten att lämna uppgifter vid byggande förenklas.*

<https://www.vero.fi/sv->

[FI/Skatteforvaltningen/Nyheter/Skyldigheten att lamna uppgifter vid byg\(38867\)](https://www.vero.fi/sv-) [hämtat: 7.1.2016].

Skatteförvaltningen, 2015b. *Skyldigheten att lämna uppgifter vid byggande / Uppgifter om entreprenader*. Postbeskrivning.

https://www.vero.fi/download/TIETUKUVAUS_URAKKA_SWE/%7BB1F36930-E1B9-4AB0-999E-31FDCE2311A1%7D/8864 [hämtat: 7.1.2016].

Valtti-kort (u.å.).

<https://www.veronumero.fi/sv/valtti-kort/> [hämtat: 27.2.2016].

Finlands författningssamling:

Arbetskyddslag 23.8.2002/738. www.finlex.fi [hämtat: 12.11.2015].

Handelsregisterlag 2.2.1979/129. www.finlex.fi [hämtat: 9.12.2015].

Lag om beskattningsförfarande 18.12.1995/1558. www.finlex.fi [hämtat: 26.11.2015].

Lag om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlåtande av utomstående arbetskraft 22.12.2006/1233. www.finlex.fi [hämtat: 12.11.2015].

Lag om Enheten för utredning av grå ekonomi 21.12.2010/1207. www.finlex.fi [hämtat: 5.11.2015].

Lag om skattenummer och skattenummerregistret för byggbranschen 9.12.2011/1231. www.finlex.fi [hämtat: 12.11.2015].

Mervärdesskattelag 30.12.1993/1501. www.finlex.fi [hämtat: 13.11.2015].

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om beskattningsförfarande och av arbetskyddslagen RP 92/2012 rd. www.finlex.fi [hämtat: 12.11.2015].

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av mervärdesskattelagen och temporär ändring av mervärdesskattelagen RP 41/2010 rd. www.finlex.fi [hämtat: 13.11.2015].

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om skattenummer och skattenummerregistret för byggbranschen samt till vissa lagar som har samband med den RP 58/2011 rd. www.finlex.fi [hämtat: 2.11.2015].

Statsrådets förordning om säkerheten vid byggarbeten 205/2009. www.finlex.fi [hämtat: 30.11.2015].

Personlig kommunikation:

E-post intervju 21.1.2016. Skattesakkunnig och överinspektör, Skatteförvaltningen.

Intervju 21.1.2016. Verkställande direktör/projektledare, Ab Vasa.

Intervju 27.1.2016. Ekonomiansvarige och byggansvarige, Ab Korsholm.

Intervju 16.2.2016. Entreprenör, Öb Korsholm.

Webbtjänst:

Suomi.fi. Webbtjänst. Hänvisat 7.1.2016.

<http://www.suomi.fi/suomifi/svenska/index.html>

AB JORDBYGGNAD OY

Ab Husbygg Oy

Byggvägen 5

65000 BYGG

FAKTURA

Fakturanummer 256
Datum 10.11.2015
Kundnummer 23
Bet. villkor 14 dagar netto
Förfallodatum 24.11.2015
Dröjsmålsränta 7,50 %
Anmärkningstid 7 dagar

Anläggning av husgrund 2-5.11.2015

Beskrivning	Maskin	Mängd	Enhet	á pris	Moms %	Summa
Markarbete husgrund	New Holland 135 sr	28	h	56,00	0 %	1568,00
Krossgrus 0-65		76	ton	7,36	0 %	559,36

Omvänd moms enligt mervärdesskattelagen 8 c §
FO:nummer 8765432-1

	Summa exkl. skatt	2127,36
Momsspecifikation		
+ Moms 0 %	2127,36	0,00
	Moms totalt	0,00
Att betala	EUR	2127,36

Vänligen uppgi referensnummer vid betalning: **123456**

Ab Jordbyggnad Oy
 Jordbyggnadsvägen 35

65101 GRÄV

Aktia
 FI00 4970 1234 5678 91

HELSFIHH

Tel. 050 1234567
 E-post:
 kenneth@jordbyggnad.fi
 FO-nummer: 1234567-8

INTERVJUFRÅGOR BYGGFÖRETAG

Företag:

Namn:

Titel/ansvarsområde:

Antal anställda i företaget:

1. Vilka anmälningar (entreprenad- och arbetstagaruppgifter) görs i företaget?
2. Hur/Via vilken tjänst utförs anmälningarna? Varför valde ni denna tjänst?
3. Hur har anmälningsförfarandet fungerat i praktiken? Om det fungerat mindre bra, vilka har problemen varit?
4. Vilka konsekvenser har anmälningsförfarandet medfört för er?
5. Har anmälningsförfarandet enligt er åsikt skapat någon nytta för den inhemska byggbranschen? I så fall, vilken?
6. Är anmälningsförfarandet enligt er åsikt ett bra sätt att bekämpa grå ekonomi inom byggbranschen? Varför/Varför inte?
7. Hur är det att verka som byggföretag idag när så många nya bestämmelser (beställansvar, omvänd momsskyldighet, skattenummer, anmälningsförfarande) införts inom branschen de senaste åren? Har verksamheten inom branschen påverkats positivt eller negativt till följd av detta?

INTERVJUFRÅGOR SKATTEFÖRVALTNINGEN

Namn:

Titel/Ansvarsområde:

1. Vad var Skatteförvaltningens målsättning när anmälningförfarandet inom byggbranschen infördes?
2. Har ni hittills nått er målsättning gällande anmälningförfarandet?
3. Hur har anmälningförfarandet inom byggbranschen fungerat i praktiken? Vilka har problemen varit?
4. Vilka konsekvenser har anmälningförfarandet medfört för er?
5. Hur tror ni att byggbranschen påverkats av anmälningförfarandet?
6. Är anmälningförfarandet enligt er åsikt ett bra sätt att bekämpa grå ekonomi inom byggbranschen? Varför/Varför inte?
7. Har anmälningförfarandet enligt er åsikt skapat någon nytta för den inhemska byggbranschen? I så fall, vilken?
8. Har man enligt er åsikt uppnått en tillräckligt effektiv kontroll inom byggbranschen i dagens läge?